

Sanna-Maret Muhonen, Mia Määttä, Katja Rahkonen & Hilda Reiman

**ULKOMAILTA TULEVIEN TYÖNTEKIJÖIDEN INTEGROITUMISEEN
VAIKUTTAVAT TEKIJÄT INARIN KUNNASSA**

Haastateltavien kokemuksia Inarin kuntaan integroitumisesta

ULKOMAILTA TULEVIEN TYÖNTEKIJÖIDEN INTEGROITUMISEEN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT INARIN KUNNASSA

Haastateltavien kokemuksia Inarin kuntaan integroitumisesta

Sanna-Maret Muhonen, Mia Määttä,
Katja Rahkonen & Hilda Reiman
Opinnäytetyö
Kevät 2020
Sosiaalialan tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Tekijät: Sanna-Maret Muhonen, Mia Määttä, Katja Rahkonen & Hilda Reiman
Opinnäytetyön nimi: Ulkomailta tulevien työntekijöiden integroitumiseen vaikuttavat tekijät Inarin kunnassa: Haastateltavien kokemuksia Inarin kuntaan integroitumisesta
Työn ohjaajat: Seija Kokko & Kari Virolainen
Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2020 Sivumäärä: 52 + 3

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Inarin kunnan Sujuvasti Arktiseen Elämään -hankkeen kanssa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli kartoittaa Inarin kuntaan tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden integroitumiseen vaikuttavia tekijöitä. Opinnäytetyössä kartoitettiin Inarin kuntaan tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden kokemuksia, mitkä tekijät vaikuttavat heidän integroitumiseensa Inariin. Opinnäytetyön aihe on vuonna 2020 ajankohtainen, sillä hallituksen painopiste maahanmuuttopolitiikassa on siirtynyt työperäisen maahanmuuton edistämiseen.

Tutkimuksen tavoitteena oli luoda kokemusperäinen näkökulma Inarin kuntaan tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden integroitumisen kokemuksista. Tutkimustehtävinä olivat seuraavat kysymykset: Mitkä tekijät vaikuttavat ulkomailta tulevien työntekijöiden integroitumiseen Inarin kuntaan ja Minkälaisia toiveita ulkomailta tulevilla työntekijöillä on Inarin kunnalle integroitumisen edistämiseksi. Opinnäytetyön tietoperusta sisältää tietoa Inarin kunnasta ja Sujuvasti Arktiseen Elämään -hankkeesta. Lisäksi opinnäytetyössä käsitellään maahanmuuttajia Lapissa, maahanmuuton näkökulmia sekä aiheeseen liittyvää lainsäädäntöä. Tietoperusta sisältää opinnäytetyömme keskeiset käsitteet, jotka ovat työperäinen maahanmuutto, työvoiman liikkuvuus ja integraatio.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena ja tutkimusmenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Tutkimukseen osallistui neljä ulkomailta Inarin kuntaan tullutta työntekijää. Tutkimusaineisto analysoitiin teemoittelemalla. Haastateltavien kokemukset integroitumisesta jakautuivat rakenteelliseen, kulttuuriseen, vuorovaikutukselliseen ja identifioivaan integroitumiseen.

Tutkimustehtävien päätulokset olivat, että suurimmat integroitumiseen vaikuttavat tekijät ovat kielitaito, työ sekä sosiaaliset suhteet. Lisäksi haastateltavat kokivat, että tärkeänä integroitumista edistävänä tekijänä olisi koota oleellinen tieto niin arkisista asioista kuin esimerkiksi työhön liittyvistä säännöksistä yhteen tietopakettiin, joka olisi helposti saatavilla.

Opinnäytetyölle luontevana jatkokehittämisideana olisi ulkomailta tulleille työntekijöille suunnattu tietopaketti. Tietopakettien tulisi sisältää tietoa Suomeen muuttamisesta ja asettautumisesta sekä suomalaisesta työelämästä.

Asiasanat: työperäinen maahanmuutto, integraatio, työvoiman liikkuvuus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Social Services

Authors: Sanna-Maret Muhonen, Mia Määttä, Katja Rahkonen & Hilda Reiman

Title of thesis: Factors affecting the integration of foreign workers in the municipality of Inari: Interviewees' experiences of integration into the municipality of Inari

Supervisors: Seija Kokko & Kari Virolainen

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2020   Number of pages: 52 + 3

This thesis was made in cooperation with the municipality of Inari's Smoothly into Arctic Life - project. The goal with the thesis was to chart factors of foreign workers' integration into the municipality of Inari. With the help of the thesis, we've charted examples of integrations, challenging factors, and in what things foreign workers need support with. The goal of the study was to create an experience-based perspective of integration into the municipality of Inari. The subject of the thesis is current in the year 2020, because the government of Finland's emphasis in immigration politics has shifted to furtherance of labor movement to Finland.

The goal of the research was to create an experience-based aspect of the experiences of foreign workers' integration to the municipality of Inari. The thesis's research questions were the following questions: What factors affect the integration of foreign workers coming to Inari and what kind of wishes do foreign workers have for the municipality of Inari to advance integration. The factbase of the thesis includes information about the municipality of Inari and the Smoothly into Arctic Life - project. Additionally, the thesis addresses immigrants in Lapland, the movability of the labor force, and legislation concerning the topic of the thesis. The factbase includes the keywords of the thesis, which are occupational immigration, labor force movability, and integration.

The research was implemented as qualitative research, and as a theme interview was chosen as the research method. Four foreign workers working in Inari took part in our research. Interviewees' experiences of integration were divided into structural, cultural, interaction, and identifying integration. Research material was analyzed by thematizing.

Main results of the researches were that the biggest challenges of integration were language skills, work, and social relationships. Also, the interviewees felt that an important integration factor would be to assemble all the relevant information of everyday things and e.g. job-related laws into one readily available information packet.

Further development based on the research would be to create an information packet for foreign workers. The information packet should include information on moving to Finland and integrating to culture, as well as information about Finnish work culture.

Keywords: occupational immigration, integration, labor force movability

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	TYÖPERÄISTEN MAAHANMUUTTAJIEN INTEGROITUMINEN INARIN KUNTAAN.....	11
2.1	Inarin kunta.....	11
2.2	Sujuvasti Arktiseen Elämään -hanke.....	12
2.3	Maahanmuuttajat Lapissa	15
2.4	Maahanmuuton näkökulmia	16
2.5	Keskeiset käsitteet	17
2.5.1	Työperäinen maahanmuutto	17
2.5.2	Työvoiman liikkuvuus käsitteenä.....	18
2.5.3	Integraatio käsitteenä.....	19
2.6	Lainsäädäntö.....	20
3	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT.....	22
3.1	Tutkimuksen tarkoitus	22
3.2	Tutkimuksen tavoitteet	22
3.3	Tutkimustehtävät.....	23
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	25
4.1	Kvalitatiivinen tutkimus	25
4.2	Teemahaastattelu haastattelumenetelmänä.....	25
4.3	Haastattelun teemat	27
4.4	Tutkimukseen osallistujien valinta	27
4.5	Haastatteluaineiston analysointi teemoittelemalla	28
5	TUTKIMUSTULOKSET	29
5.1	Tutkimukseen osallistuneiden kuvaus	29
5.2	Rakenteellinen integroituminen	29
5.3	Kulttuurinen integroituminen.....	30
5.4	Vuorovaikutuksellinen integroituminen	31
5.5	Identifioiva integroituminen.....	32
5.6	Minkälaisia toiveita ulkomailta tulevilla työntekijöillä on Inarin kunnalle integroitumisen edistämiseksi?.....	32
6	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS.....	34
6.1	Tutkimuksen luotettavuus.....	34

6.2	Tutkimuksen eettisyys	35
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	38
8	POHDINTA	41
	LÄHTEET	45
	LIITTEET	53

1 JOHDANTO

Opinnäytetyö toteutettiin yhdessä Inarin kunnassa syyskuussa 2019 käynnistyneen Sujuvasti Arktiseen Elämään -hankkeen kanssa. Valitsimme Sujuvasti Arktiseen Elämään -hankkeen yhteistyökumppaniksemme, koska hankkeen tavoitteet vastaavat kiinnostuksenkohteitamme. Hankkeen tavoitteena on luoda inarilainen tapa vastaanottaa ja integroida ulkomailta tulevia työntekijöitä Inarin kuntaan ja kunnan yhteisöön (Inarin kunta 2019, viitattu 26.11.2019). Oman opinnäytetyömme aiheeksi valitsimme hanketta sekä Inarin kuntaa palvelevan aiheen. Tutkimme opinnäytetyössämme sitä, mitkä tekijät vaikuttavat Inarin kuntaan tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden integroitumiseen. Inarin kunta poikkeaa monesta muusta Suomen kunnasta esimerkiksi sijaintinsa, väestötiheydensä ja elinkeinojensa puolesta. Lisäksi henkilökohtaiset yhteydet Inariin vaikuttivat valintaan.

Opinnäytetyön aihe on vuonna 2020 ajankohtainen. Hallitus linjasi joulukuussa 2019 hallitusohjelmassaan, että hallituksen tavoitteena on lisätä työperäistä maahanmuuttoa asettamalla painopisteeksi alat, jotka kärsivät työvoimapulasta. Hallitus pyrkii tehostamaan sekä nopeuttamaan työperusteisten oleskelulupien käsittelyaikoja. Lyhyellä käsittelyajalla voidaan turvata yritysten työvoimatarve. (Valtioneuvosto 2019, 137-138.) Sisäministeriö toteaa, että mahdollisimman nopea työllistyminen edistää tulijoita integroitumaan suomalaiseen yhteiskuntaan sekä helpottaa maan työvoimapulaa (Sisäministeriö 2019, viitattu 4.12.2019). Maahanmuuttajien työllisyysaste vaihtelee myös taustamaan sekä maahanmuuton syyn mukaan. Työperäisten maahanmuuttajien työllisyysaste on korkea ja jopa korkeampi kuin suomalaistaustaisilla. (Tilastokeskus 2019b, viitattu 4.12.2019.)

Ajankohtaista keskustelua aiheesta käydään myös mediassa. Aihe kiinnostaa ja puhututtaa myös muitakin kuin maahanmuuton parissa työskenteleviä. Ainakin neljä keskeistä vaikuttajaa ovat ottaneet kantaa aiheeseen. Esimerkiksi Elinkeinoelämän keskusliiton johtava ekonomisti Pakarinen toteaa, että työllisyydestä puhuttaessa, työikäisen väestön vähentyessä, on katseet suunnattava maahanmuuttoon. Elinkeinoelämän tutkimuslaitos on todennut, että maahanmuuton vaikutukset ovat olleet positiivisia julkisen talouden ja työmarkkinoiden kannalta. (Uusi Suomi 2019, viitattu 14.1.2020.) Fortumin toimitusjohtaja Lundmarkin mukaan työperäisen maahanmuuton lisääminen on tällaisessa työtilanteessa välttämätöntä (Uusi Suomi 2018, viitattu 14.1.2020). STTK:n strategia- ja kehittämisjohtaja Vallander ottaa blogissaan kantaa työperäiseen maahanmuuttoon. Hänen mukaansa maahanmuuttajia tarvitaan turvaamaan huoltosuhde sekä hyvinvointipalvelut, jotta Suomen väestörakenne turvataan. Tämä tarkoittaa sitä, että vuotuisen maahanmuuton tulisi kasvaa

merkittävästi, jotta työn tarpeeseen voidaan vastata. (Vallander 2019, viitattu 14.1.2020.) Myös STTK:n puheenjohtaja Palolan mukaan ”Suomi tarvitsee maahanmuuttajia turvaamaan huoltosuhdetta ja hyvinvointipalveluja” (Palola 2018, viitattu 14.1.2020).

Sujuvasti Arktiseen Elämään -hanke on perustettu Inarin kuntaan tarvepohjalta. Inarin kunnassa havaittiin selvä tarve ottaa entistä järjestelmällisemmin vastaan ulkomaalaisia, jotka saapuvat Inariin töihin. Osaavan työvoiman saatavuus on ehdottoman tärkeää niin Inarin kuntataloudelle kuin elinkeinoelämälle. Osana kunnan elinvoimaohjelmaa Inari haluaa panostaa ulkomaalaisen työvoiman vaivattomaan asettautumiseen Inariin. Hanke tavoittelee toiminnallaan, että myös jatkossa inarilaisilla yrityksillä on riittävästi ammattitaitoista työvoimaa, että julkiset palvelut pystyvät vastaamaan muuttuviin tarpeisiin. Hanke on nähty myös tarpeelliseksi ulkomaalaisen työvoiman kotiutumisen, työskentelyn sekä elämisen kannalta. (Inarin kunta 2019, viitattu 4.12.2019.)

Hankkeen tavoitteena on yhdessä yritysten, julkisyhteisöjen sekä maahanmuuttajien kanssa luoda hyvät edellytykset maahanmuuttajien työnteolle Inarissa (Inarin kunta 2019, viitattu 4.12.2019). Hankkeen erityistavoitteeksi on asetettu nuorten sekä muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistäminen (Työ- ja elinkeinoministeriö 2019, viitattu 4.12.2019). Konkreettisesti se tarkoittaa sitä, että muuttajia tuetaan viranomaisasioinnissa, kuten verokortin ja henkilötunnuksen hakemisessa. Työntekijöitä aktivoidaan kehittämään omaa osaamistaan lyhytkursseilla, esimerkiksi ensiapukoulutuksella. Hankkeen tarkoituksena on luoda hyvät edellytykset sille, että työnantaja sekä työntekijä kohtaavat onnistuneesti. (Inarin kunta 2019, viitattu 4.12.2019.)

Maahanmuuttopoliittisen ohjelman tavoitteena on tukea työllisyyttä, vahvistaa julkista taloutta, kohentaa huoltosuhdetta sekä edistää talouden kansainvälistymistä edistävää maahanmuuttoa. Maahanmuuttopoliittisten linjausten avulla pyritään edistämään työperäistä maahanmuuttoa, sekä siihen liittyvää kotoutumista ja hyviä väestösuhteita eri väestöryhmien välillä. Suomessa työperäistä maahanmuuttoa tarvitaan eri aloilla vähentämään työvoimapulaa, kuten sosiaali- ja terveystaloudella sekä rakennusalailla. Maahanmuutto kohentaa myös väestön ikääntymisestä johtuvaa heikentynyttä huoltosuhdetta sekä lisää Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten osaajien ja yrittäjien silmissä. Suomessa tarvitaan työperäistä maahanmuuttoa eri aloille, niin maassa tilapäisesti työskenteleviä kuin pysyvästi maahan asettuvaa työvoimaa. (Sisäministeriö 2018, 3 & 18.)

Väestön ikärakenne muuttuu jatkuvasti, kun suuret ikäluokat vanhenevat. Eläkeikäisten määrä kasvaa voimakkaasti ja työikäisten määrä vähenee. Lasten ja nuorten osuus myös pienenee ja syntyvyys laskee. Inarin väestörakenteesta voi nähdä selvästi, kuinka eläkeläisten määrä on suuri verrattuna työikäisten määrään. Lasten ja nuorten määrä on selvästi pienempi. Huoltosuhte tulee tulevaisuudessa muuttumaan. (Hagerlund 2020, viitattu 14.1.2020.) Inarin kunnassa työvoimapulaa ilmenee esimerkiksi kunnan pienen väkiluvun vuoksi, mutta myös kuntaan tulevien matkailijoiden runsaan määrän takia (Denks, hankekoordinaattori, henkilökohtainen tiedonanto 5.12.2019).

Suomi tunnetaan turvallisena ja vakaana yhteiskuntana ja tämän vuoksi se on kansainvälisesti suosittu maa. Toimivat julkiset palvelut, kuten maailmanlaajuisesti tunnettu ja arvostettu koulutusjärjestelmä, saavutettavat ja monipuoliset kulttuuripalvelut, lasten päivähoido sekä sosiaali- ja terveydenhuolto ovat mahdollisia vaikuttajia työperäiselle maahanmuutolle. Arjen sujuvuus, puhdas elinympäristö, tasa-arvo, luonnon läheisyys sekä kiinnostava ja osallistava kaupunkikulttuuri ovat osa Suomen vetovoimaa. Integroitumisen ja yhtenäisyyden kannalta on tärkeää, että maahanmuuttajat sekä heidän lapsensa löytävät paikkansa suomalaisessa yhteiskunnassa ja kokevat itsensä merkityksellisiksi yhteiskunnan jäseniksi. (Sisäministeriö 2018, 17&22.) Nämä tekijät vaikuttavat mahdollisesti työperäisten maahanmuuttajien haluun integroitua yhteiskuntaan. Halusimmekin selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat juuri Inarin kuntaan integroitumiseen.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on kartoittaa Inarin kuntaan tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden integroitumiseen vaikuttavia tekijöitä. Tämä tarkoittaa sitä, että pyrimme selvittämään Inarin kuntaan tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden kokemuksia siitä, mitkä tekijät vaikuttavat heidän integroitumiseensa Inariin. Integroitumisella opinnäytetyössämme tarkoitamme ulkomailta tulevien työntekijöiden sopeutumista ja liittymistä Inarin kuntaan ja sen yhteisöihin. Tutkimus toteutetaan kartoittavana tutkimuksena, koska aiheesta ei ole juuri tehty aikaisempia tutkimuksia. Haimme aikaisempia tutkimuksia keskeisimmistä tietokannoista (Leevi, Finna, Ebsco, ScienceDirect) käyttäen hakusanoina esimerkiksi eri taivutusmuotoja sanoista ”integraatio”, ”maahanmuutto”, ”työperäinen maahanmuutto” ja ”kotoutua”. Haku tehtiin sanoilla suomeksi ja englanniksi. Haimme tietokannoista enintään 10 vuotta vanhoja tutkimuksia. Erityisesti Suomesta tehtyjä tutkimuksia on vähän, ja ne liittyvät usein yleisesti maahanmuuttoon eivätkä työperäiseen maahanmuuttoon.

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda kokemusperäinen näkökulma Inarin kuntaan tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden integroitumisen kokemuksista. Opinnäytetyömme tutkimustulosten avulla hanke saa kokemusperäistä tietoa ulkomailta tulevien työntekijöiden integroitumisen kokemuksista

ja voi näin myös hyödyntää niitä esimerkiksi hankkeen tavoitteiden edistämässä. Haastatellaan ulkomailta tulevia työntekijöitä, voimme opinnäytetyömme avulla kartoittaa esimerkkejä integroitumista haastavista tekijöistä sekä sitä, millaisissa asioissa ulkomailta tulevat työntekijät tarvitsevat tukea.

2 TYÖPERÄISTEN MAAHANMUUTTAJIEN INTEGROITUMINEN INARIN KUNTAAN

Tässä luvussa käsittelemme Inarin kuntaa ja Sujuvasti Arktiseen Elämään -hanketta sekä maahanmuuttajia Lapissa ja maahanmuuton näkökulmia. Luvussa esittelemme opinnäytetyömme keskeiset käsitteet, jotka ovat työperäinen maahanmuutto, työvoiman liikkuvuus ja integraatio. Luvun lopussa käsittelemme aiheeseen liittyvää lainsäädäntöä.

2.1 Inarin kunta

Inari on Suomen suurin kunta, joka sijaitsee Euroopan unionin pohjoisimmassa kohdassa (Inarin kunta 2020a, viitattu 22.1.2020). Inarin kunta on perustettu vuonna 1876. Vuonna 2018 Inarin kunnassa on ollut 6930 asukasta, joista 12,5% on ollut 0-14 -vuotiaita, 62,2% on ollut 15-64 -vuotiaita ja 25,3% on ollut yli 64 -vuotiaita. (Inarin kunta 2020b, viitattu 22.1.2020.)

Inarin alkuperäinen ja avara luonto tekee Inarista vetovoimaisimman matkailukohteen Lapissa. Inarin alueella vierailee satojatuhansia matkailijoita vuosittain. Sesonki vaihtelee Inarissa neljän vuodenajan mukaisesti ja matkailun kehittämiseen panostetaan merkittävästi Inarin kunnassa. Matkailun lisäksi alueella muina elinkeinoina toimivat kalastus, porotalous, koulutustoiminta ja muut yksityiset palvelutoiminnot. (Inarin kunta 2020a, viitattu 22.1.2020.)

Inarin kunta on yksi Suomen kansainvälisimmistä sekä suurimmista matkailukunnista. Norjan ja Venäjän rajanaapurina Inari tekee tiivistä yhteistyötä muiden rajakuntien kanssa. Inari on EU:n pohjoisin rajanylityspaikka. Inarissa käytetään suomen kielen lisäksi virallisesti kolmea eri saamen kieltä: inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea. (Inarin kunta 2020a, viitattu 22.1.2020.) Inarin kunnan monikielisyys ja monipuolinen kulttuuri voivat vaikuttaa ulkomailta tulevan työntekijän integroitumiseen.

Osaavan työvoiman saatavuus on ehdotonta niin Inarin kuntataloudelle kuin elinkeinoelämälle. Osana Inarin kunnan elinvoimaohjelmaa kunta pyrkii panostamaan ulkomaalaisen työvoiman asettautumiseen Inariin entistä sujuvammin. Tällä pyritään siihen, että inarilaisilla yrityksillä on myös

jatkossa riittävästi osaavaa työvoimaa. (Inarin kunta 2019, viitattu 16.1.2020.) Ensisijaisesti Suomessa toimivan työnantajan edellytetään hakevan työvoimaa avoimena oleviin tehtäviin jo kotimaassa olevasta työvoimasta. Mikäli saatavilla ei ole sopivaa työvoimaa, voidaan tällaisessa tilanteessa hakea työntekijää ulkomailta. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2019a, viitattu 16.1.2020.) Marraskuussa 2019 Inarissa oli 133 avointa työpaikkaa ja 302 työtöntä (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2019b, viitattu 17.1.2020). Tästä voi päätellä, että Inarissa ei välttämättä ole saatavilla sopivaa työvoimaa tarvittaviin työtehtäviin, jolloin ulkomaalaisen työvoiman hyödyntäminen olisi suotavaa.

Lapin alueellisessa työ lupalinjauksessa on määritellyt ne ammattialat, joille ulkomaalaisen työntekijän oleskelulupaa voidaan puoltaa ilman erillisiä selvityksiä työvoiman saatavuudesta. Alueellisen linjauksen tehtävänä on tukea Lapin Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY -keskus) alueella työvoiman saatavuutta huomioon ottaen Lapin alueen työmarkkinoiden erityispiirteet. Linjauksen avulla turvataan osaava työvoiman saatavuus sekä mahdollistetaan työnantajille työvoiman saatavuus myös silloin, kun saatavilla ei ole kotimaista työvoimaa. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2019, viitattu 16.1.2020.) Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että työperustainen maahanmuutto edistää työmarkkinoiden toimintaa. Hallitus osaltaan edistää osaavan työvoiman maahanmuuttoa sekä TE-palvelujen kansainvälinen työnvälitys on mukana tukemassa ulkomailta tulevia rekrytointeja. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2019, viitattu 16.1.2020.)

2.2 Sujuvasti Arktiseen Elämään -hanke

Opinnäytetyömme yhteistyöhanke Sujuvasti Arktiseen Elämään on alkanut Inarin kunnassa 1.9.2019 ja hanke päättyy 31.8.2021 (Denks, hankekoordinaattori, henkilökohtainen tiedonanto, 15.1.2020). Inarin kunnassa on toteutettu myös muita monikulttuurisuuteen liittyviä hankkeita, kuten Muutoksessa mukana Lappi –monikulttuurisuushanke, jonka tavoitteena oli kaksisuuntaisen kotouttamisen edistäminen. Kaksisuuntaisella kotouttamisella hankkeessa tarkoitettiin maahanmuuttajien sopeutumisen kehittämistä suomalaiseen yhteiskuntaan ja kantaväestöön, sekä kantaväestön oman asenneilmapiirin kehittämistä myönteisemmäksi. (Kemijärven kunta, viitattu 16.1.2020). Hanke oli käynnissä vuosina 2011-2013 yhdeksässä Lapin kunnassa ja se oli Maaseudun sivistysliiton järjestämä (Maaseudun sivistysliitto, viitattu 16.11.2020).

Alkunsa Sujuvasti Arktiseen Elämään -hanke sai Inari-Saariselkä-matkailualueen yrityksiltä. Yritysten antama palaute kertoi viranomaispalvelujen haasteellisuudesta niin ulkomailta tulevien työntekijöiden kuin työnantajienkin näkökulmasta. Inarin kunnan Elinkeinot & kehitys Nordica valmisteli hankehakemuksen hankkeelle, jonka avulla pyritään kehittämään alueelle tulevien maahanmuuttajien asettautumispalveluita. Hanke ei halua puuttua paikallisten viranomaisten, kuten verotoimiston, Työ- ja elinkeinotoimisto (TE-toimisto) tai Kansaneläkelaitoksen (Kela) toimintaan, vaan keskittyy paikallisten palvelujen saatavuuden ja palvelukokemusten sujuvuuden parantamiseen vieraskielisille Inarilaisille. Hankkeeseen on arvioitu osallistuvan noin 21 yritystä. (Denks, hankekoordinaattori, henkilökohtainen tiedonanto 15.1.2020.)

Vaikka Sujuvasti Arktiseen Elämään -hanke on Inarin kunnan hanke, ja se liittyy myös muihin valtakunnallisiin hankkeisiin. Tällainen hanke on esimerkiksi Talent Boost –hanke, joka pyrkii markkinoimaan Lappia työkohteena ja asuinpaikkana kansainvälisesti. Hankkeessa panostetaan erityisesti vahvistamaan ulkomailta tulevien opiskelijoiden sekä tutkijoiden maahanmuuttoa ja heidän integroitumistaan Suomeen. (Työ- ja elinkeinoministeriö, viitattu 16.1.2020.) Lisäksi Sujuvasti Arktiseen Elämään -hanke liittyy ELY-keskuksen ja TE-toimistojen KEHA-keskuksen Kokka kohti Suomea - Kansainvälisistä osaajista kasvua ja kilpailukykyä kasvukeskuksiin –hankkeeseen (Euroopan unioni, viitattu 16.1.2020). KEHA-keskuksen hanke on alkanut 1.1.2019 ja päättyy 31.12.2021. Hankkeen tavoitteena on edistää kansainvälisten työntekijöiden rekrytoimista Suomeen ja näin ollen turvata suomalaisten yritysten kasvua. Hanke toimii yhteistyössä esimerkiksi Business Finlandin kanssa ja tuottaa erilaista maamarkkinointimateriaalia, jota kuntien omat alueelliset hankkeet voivat hyödyntää. (Denks, hankekoordinaattori, henkilökohtainen tiedonanto 15.1.2020.)

Sujuvasti Arktiseen Elämään -hanke on Euroopan sosiaalirahaston ja Inarin kunnan rahoittama. Hankkeesta vastaa sen ollessa käynnissä hankekoordinaattori, joka on Inarin Elinkeinot & kehitys Nordican työntekijä. Hankkeen taustalla on työntekijöiden vähäinen määrä paikallisilla työmarkkinoilla, kuten matkailualoilla ja sosiaali- ja terveydenhuollon aloilla, minkä vuoksi työntekijöitä on rekrytoitu myös ulkomailta. Pohjoinen sijainti kuitenkin voi aiheuttaa maahanmuuttajien näkökulmasta monenlaisia haasteita esimerkiksi ilmaston, välimatkojen ja pienen väestömäärän vuoksi. Hankkeen tavoitteena on luoda Inarin kunnalle ominainen toimintamalli maahanmuuttajien kotouttamiselle ja asettautumispalveluille, ja hankkeen aikana tullaan suunnittelemaan perheen tukemisen ja työelämäpalvelujen toimimista yhdessä, ottaen huomioon ympäröivän elinympäristön sekä kantaväestön. Käytännössä tämä tarkoittaa ulkomaalaisen työntekijän osaamisen ja työmarkkina- ja palveluiden parantamista ja eri palvelujen toimivuuden tarkastelua ja varmistamista. Hankkeessa

kehitetään ulkomaalaisen työntekijän kotouttamista edistävä malli ja toimintatapa, joka soveltuu erityisesti Inarin kuntaan, sekä kehitetään Inarin kunnan palvelujen saatavuutta ja ulkomaalaisen työntekijän palvelutarpeen tunnistamista. Pitkällä aikavälillä hankkeen tavoitteena on vaikuttaa matkailun turvallisuuden sekä sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden lisääntymiseen. (Denks, hankekoordinaattori, henkilökohtainen tiedonanto 15.1.2020.)

Pääpiste hankkeessa on työttömien maahanmuuttajien ja kansainvälisten työmarkkinoiden yhteen saattaminen paikallisten palvelutoimijoiden kanssa, ja heidän verkostoitumisensa edistäminen. Sujuvasti Arktiseen Elämään -hankkeen lähestymistapa on vahvasti elinkeinollinen, sillä se pyrkii saamaan paikalliset yritykset toimiviksi, sekä saamaan lisää työntekijöitä sosiaali- ja terveysaloille. Koska Inarin kunnassa ei tarpeeseen nähden ole omasta takaa työntekijöitä, on tärkeää saada erityisesti sosiaali- ja terveysalalle muualta tulevia työntekijöitä ja pyrkiä edistämään heidän integroitumistaan osaksi Inarin kuntaa ja asettautumaan sinne. (Denks, hankekoordinaattori, henkilökohtainen tiedonanto 15.1.2020.)

Käytännön toimenpiteitä joihin hanke pyrkii ovat toimintamallin tekeminen, viranomaispalveluissa asioinnin toimivuuden pilotointi, asumispalveluissa auttaminen, verkostoituminen ja viestintä, ympärivuotinen työllistyminen, työnhakijoiden osaamis- ja kehittymistarpeiden kartoittaminen, sekä yleiset hanketoimenpiteet. Hankkeen toimenpiteet jakautuvat neljään puolivuotiskauteen, joiden arvioitu päättymisaika on 31.8.2021. (Denks, hankekoordinaattori, henkilökohtainen tiedonanto, 15.1.2020.)

Hankkeen tavoitteena on yhdessä yritysten, julkisyhteisöjen sekä maahanmuuttajien kanssa luoda hyvät edellytykset maahanmuuttajien työnteolle Inarissa (Inarin kunta 2019, viitattu 4.12.2019). Hankkeen erityistavoitteeksi on asetettu nuorten sekä muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistäminen (Työ- ja elinkeinoministeriö 2019, viitattu 4.12.2019). Konkreettisesti se tarkoittaa sitä, että muuttajia tuetaan viranomaisasioinnissa, kuten verokortin ja henkilötunnuksen hakemisessa. Työntekijöitä aktivoidaan kehittämään omaa osaamistaan lyhytkursseilla, esimerkiksi ensiapukoulutuksella. Hankkeen tavoitteena on luoda hyvät edellytykset sille, että työnantaja sekä työntekijä kohtaavat onnistuneesti. (Inarin kunta 2019, viitattu 4.12.2019.)

Valtion näkökulmasta Sujuvasti Arktiseen Elämään -hanke on merkittävä, sillä Suomen väestönrakenteen vuoksi kantaväestön ikääntyminen ja riittämätön syntyvyys eivät riitä ylläpitämään väes-

tönkasvua, ja täten Suomessa ei ole riittävästi työvoimaa täyttämään tarvittavia työpaikkoja (Sisäministeriö 2020, viitattu 16.1.2020). Hanke edesauttaa myös Lapin liiton Lappi –sopimuksen asettamia maakunnallisen strategiatyön tavoitteita, joissa esille nostetaan esimerkiksi maahanmuuton lisääminen alueiden elinvoimaisuuden varmistamiseksi (Hyry, Nikander, Lintula, Kenttäkumpu, Jokikaarre, Holopainen & Ohtonen 2017, 12, viitattu 17.1.2020). Lapin liiton Lappi-sopimuksessa mainitaan myös, että alueen elinkeinojen tukemisessa maahanmuuttajien osaamisen hyödyntäminen on välttämätöntä, minkä vuoksi heidän kotouttamiseensa ja osaamisen hyödyntämiseen tullaan hakemaan erilaisia ratkaisuja heidän nopean työllistymisensä mahdollistamiseksi (Hyry, Nikander, Lintula, Kenttäkumpu, Jokikaarre, Holopainen & Ohtonen 2017, 28, viitattu 17.1.2020).

2.3 Maahanmuuttajat Lapissa

Maasta toiseen liikkuminen on nykypäivänä nopeampaa ja helpompaa kuin koskaan. Rajat ylittävän liikkuvuuden vaikutuksena syntyy uusia, monikulttuurisia arjen toimintaympäristöjä, niin perhepiireihin kuin opiskelu- ja työympäristöihin. Yksi keskeisistä tekijöistä, joiden seurauksena suomalaisen yhteiskunnan monimuotoisuus kasvaa, on maahanmuutto. (Pitkänen 2011, 9-17, viitattu 22.1.2020.)

Ulkomaalaisten määrä Lapissa on lisääntynyt vuosien aikana. 15 vuoden aikana ulkomaalaisten määrä on kasvanut yli 2000 henkilöllä. Inarissa vuonna 2018 oli 161 ulkomaalaista eli 2,3% kokokunnan väestöstä. Määrä oli lisääntynyt vuodesta 2017, jolloin lukumäärä oli 136. (Suopajarvi, Maahanmuuttopäällikkö, henkilökohtainen tiedonanto 15.1.2020.) Näistä luvuista ei ole mahdollista selvittää, ovatko ulkomaalaiset muuttaneet Inariin työnteon, pakolaisuuden vai jonkin muun syyn vuoksi. Pohjois-Lappiin eli näin ollen myöskään Inariin ei ole kuitenkaan vastaanotettu pakolaisia eikä myöskään myönnetty oleskelulupia turvapaikanhakijoille. (Suopajarvi, Maahanmuuttopäällikkö, henkilökohtainen tiedonanto 15.1.2020.)

Ulkomaalaisista suurin osa muuttaa Inariin Venäjältä, Saksasta, Ranskasta ja Virossa (Wesslin 2020, viitattu 17.1.2020). Vuonna 2017 Inarissa oli 34 Venäjän kansalaista, 15 Saksan kansalaista, 10 Ranskan kansalaista, 10 Viron kansalaista sekä muun maan kansalaisia oli 67 henkilöä (Rimpiläinen, Kansainvälisten asioiden koordinaattori, henkilökohtainen tiedonanto 16.1.2020). Vuonna 2018 Inarissa oli ulkomaalaisia kansalaisia Venäjältä 42, Ranskasta 11, Saksasta 24, Virossa 11 ja sekä Aasian maista 25, joista Thaimaasta 12. Suurimmat ulkomaalaismäärät olivat siis Venäjältä ja Saksasta. (Tilastokeskus 2020a, viitattu 17.1.2020.) Myös Afrikan ja Amerikan kansalaisia oli

Inarissa vuonna 2018. Henkilölukumäärät molempien maanosien osalta olivat 7 kappaletta. (Tilastokeskus 2020b, viitattu 17.1.2020.) Uudempaa tilastotietoa ei ole saatavilla.

Lapin maahanmuuttostrategia käsittelee maahanmuuttajien kotoutumista ja kotouttamista. Strategia käsittelee kyseisiä aiheita kokonaisvaltaisesti eri elämänalueilla. (Petäjämäa 2017, 18, viitattu 22.1.2020.) Valtaosa Lapin maahanmuuttajista asuu Rovaniemen ja Kemi-Tornion alueella. Yleisimmät vieraat kielet, joita Lapissa puhutaan ovat venäjä, arabia, englanti ja thai, mutta yhteensä Lapissa puhutaan yli 80 vierasta kieltä. Kotouttamista ja kotoutumista edistävää toimintaa Lapissa järjestää kuntien lisäksi myös muut toimijat kolmannella sektorilla, kuten SPR Lapin piiri ja Rovalan Settlementti ry. Myös maahanmuutto- ja kotouttamistoimijoiden (MAKO) – verkosto pyrkii edistämään eri toimijoiden välistä yhteistyötä, ja näin pyrkivät kehittämään kotouttamistyötä Lapissa. (Kotouttaminen.fi, viitattu 22.1.2020.)

2.4 Maahanmuuton näkökulmia

Viimeisten vuosikymmenten aikana liikkuvuus kansainvälisesti on muuttunut niin, että entistä harvemmat ihmiset siirtyvät pysyvästi maasta toiseen. Tavallisempaa on muuttaa tilapäisesti ja ylläpitää suhteitaan vanhaan kotimaahan kuin myös uuteen ympäröivään yhteiskuntaan. (Pitkänen 2011, 18.) Inarin kunta haluaakin panostaa ulkomaalaisen työvoiman vaivattomaan asettautumiseen Inariin (Inarin kunta 2019, viitattu 22.1.2020).

Ihmisten muuttaessa maasta toiseen, vaikuttaa uusi asuinpaikkakunta voimakkaasti siihen, miten uuteen elinympäristöön ja maahan kiinnyytään. Eri alueiden valmiudet uusien tulijoiden vastaanottamiseen ovat erilaisia sekä muuttajien sopeutuminen uuteen elinympäristöön vaihtelevaa. Maahanmuuttajien vastaanottamisella on suuri vaikutus molemminpuolisen integraation onnistumisen kannalta. Monet eri tekijät vaikuttavat siihen, minkälaiseksi elinympäristö muodostuu niin uusien tulijoiden kuin kantaväestönkin kannalta. Näitä ovat esimerkiksi kuntatalouden tilanne ja palvelujen järjestäminen. (Pitkänen 2011, 53.) Työskentely sekä asuminen toisessa maassa vaativat myöskin kykyä sopeutua toisenlaiseen kulttuuriin (Julkiset työ- ja elinkeinopalvelut 2020, viitattu 22.1.2020).

Työyhteisöjen sekä koko yhteiskunnan toimivuuden kannalta on keskeistä, että kulttuurien väliselle vuorovaikutukselle annetaan tilaa myös arkisissa tilanteissa. Vaikka kielitaidon puutetta voidaan pitää keskeisenä haasteena työympäristössä ja se voi näkyä haasteina myös arjen vuorovaikutuksessa, on kielitaito kuitenkin tärkeä osa integroitumista uuteen maahan. (Pitkänen 2011, 227-235.)

Tarkasteltaessa maahanmuuttajien integraatiota, valikoituu tarkastelun kohteeksi esimerkiksi kulttuuriin kiinnittyminen tai sopeutuminen yhteiskunnan instituutioihin tai vastaanottavan maan valtakielen oppiminen (Kivijärvi & Peltola 2016, 10, viitattu 25.1.2020).

Syyt lähteä kotimaastaan vaihtelevat, mutta yhdistävinä tekijöinä voidaan nähdä halukkuus etsiä vaihtoehtoisia elintapoja ja kokemuksia, mahdollisuudet työntekoon, koulutukseen tai avioliittoon sekä perheen perustamiseen (Kivijärvi & Peltola 2016, 40, viitattu 25.1.2020). Yleisimpiä syitä ulkomailta Lappiin muuttamiselle ovat perhesiteet, opiskelu ja työnteko (Petäjämäa 2017, 8, viitattu 22.1.2020).

2.5 Keskeiset käsitteet

Opinnäytetyössämme keskeisimmiksi käsitteiksi muodostuivat työperäinen maahanmuutto, integraatio sekä työvoiman liikkuvuus. Valitsimme käsitteet sillä perusteella, että ne kuvaavat tutki-
maamme ilmiötä tarkemmin.

2.5.1 Työperäinen maahanmuutto

Työperäisellä maahanmuutolla tarkoitetaan yleensä pysyväluonteista toiseen maahan muuttamista työn takia (Valtiontalouden tarkastusvirasto 2012, 18). Opinnäytetyössämme työperäisellä maahanmuutolla tarkoitetaan kuitenkin myös osa-aikaista maahanmuuttoa työn perässä, sillä Inarin kunnassa kausityöntekijät ovat yleisiä erityisesti matkailualalla (Denks, hankekoordinaattori, henkilökohtainen tiedonanto 15.1.2020).

Työperäisen maahanmuuton perusteella ensimmäisten oleskelulupien määrä on lisääntynyt. Vuonna 2017 myönnettiin 6751 oleskelulupaa ensimmäistä kertaa hakeville työperäisille maahanmuuttajille. Vuonna 2016 määrä oli 5770 eli kasvua oli tullut noin 17 prosenttiyksikköä. (Sisäministeriö 2018, 14.) Suomeen tilapäisesti työskentelemään tulevista ulkomaalaisista suurin osa työskentelee rakennus-, siivous-, ravintola- tai maatalousaloilla. Työperäisen maahanmuuton suosioon voi mahdollisesti vaikuttaa se, että työntekijällä on mahdollisuus verovapaaseen työskentelyyn Suomessa, jos työ kestää alle kuusi kuukautta. (Sorainen 2014, 11-12.)

2.5.2 Työvoiman liikkuvuus käsitteenä

Työvoiman liikkuvuudella voidaan tarkoittaa työn perässä muuttamista sekä töissä käyntiä oman asuinalueen ulkopuolella. Työvoiman liikkuvuuden syitä on useita; EU-maiden sisällä muuttaminen johtuu usein töistä, elämäntilanteen muutoksista esimerkiksi perhesuhteista tai asuinympäristöstä. (Holm, Nivalainen & Volk 2008, 22, 37-38.) Työvoiman liikkuvuudesta on säädetty Euroopan unionin Perusoikeuskirjassa. Sen 15. artiklassa sanotaan, että jokaisella unionin kansalaisella on oikeus hakea sekä harjoittaa työtään missä tahansa jäsenvaltiossa. Perusoikeuskirjassa mainitaan myös, että kolmansien maiden kansalaisilla, joilla on työ lupa jäsenvaltioiden alueella, on oikeus samanlaisiin työehtoihin kuin unionin kansalaisillakin. (Euroopan yhteisöjen virallinen lehti 2000, viitattu 19.1.2020.) Myös Suomen lainsäädännössä on erillinen luku liittyen EU-kansalaisten sekä heihin rinnastettavien henkilöiden liikkumisesta sekä työnteosta. Lainsäädännöllä turvataan ulkomaalaisten työntekijöiden oikeus oleskella maassa sekä harjoittaa töitä. (Ulkomaalaislaki 301/2004 10§.)

EU:n ulkopuolelta tulevien työntekijöiden tulee yleensä hakea Suomen valtion myöntämää oleskelulupaa. Kun oleskelulupaa haetaan Suomeen työnteon perusteella, hakijan tekemä työ tai omistama yritys vaikuttavat oikeaan oleskelulupahakemukseen. Tietyillä työtehtävillä on omanlaisensa oleskelulupahakemuksensa, ja mikäli sellaista ei ole tulee EU:n ulkopuolelta tulevan työntekijän hakea työntekijän oleskelulupaa. Tällöin päätöksen teossa on mukana työ- ja elinkeinotoimisto. Sellaisilla henkilöillä, joilla on jo oleskelulupa Suomeen, saattaa olla oleskelulupa sisältyvä työntekijä-oikeus. Myös työntekoa varten oleskelulupaa hakevan perhe pystyy yleensä hakemaan perhesiteen perusteella oleskelulupaa Suomeen. Suomessa oleskelevan tulee tulla toimeen ansaitsemallaan palkalla niin kauan, kuin hänen työntekoaan varten oleva oleskelulupa on voimassa. Oleskeluluvan ja työsuhteen päätyttyä, tulee työntekijän poistua Suomesta oleskeluluvan viimeiseen voimassaolopäivään mennessä. (Maahanmuuttovirasto 2020, viitattu 24.1.2020.)

Viimeisten vuosien aikana on työmarkkinoilla noussut esille kohtaanto-ongelma. Tämä tarkoittaa sitä, etteivät työvoima ja avoimet työpaikat kohta. (Holappa, Laamanen & Vainiomäki 2019, 2.) Tätä ongelmaa on pyritty korjaamaan erilaisten hankkeiden avulla. Työvoiman liikkuvuutta Suomeen sekä Suomen sisäisesti tuetaan esimerkiksi Finland works -rekrytointitapahtumalla. Tapahtuma on Euroopan laajuinen, joka on suunnattu sosiaali- ja terveysalan, ICT-, energia- ja teollisuusalojen työntekijöille. Tapahtuma on TE-palveluiden eurooppalaisen työnvälitysverkoston eli EU-RES:in järjestämä, ja se on osa European Online Job Day tapahtumaa. Tapahtumalla on tarkoitus

luoda työnantajien ja työntekijöiden kohtaamisia, sekä tuoda esille avoimia työpaikkoja. (TE-palvelut 2019, viitattu 19.1.2020.)

2.5.3 Integraatio käsitteenä

Integroituminen on kansainvälinen käsite, joka kuvaa maasta toiseen muuttaneen henkilön prosessia löytää yhteiskunnassa oman paikkansa olla ja toimia (Saukkonen 2006, viitattu 22.1.2020). Henkilö siis asettuu yhteiskuntaan ja tulee osaksi uutta elinympäristöään (Sektoritutkimuksen neuvottelukunta 2009, viitattu 22.1.2020). Integraatioon kuuluu aktiivinen osallistuminen sekä identiteetin säilyttäminen. Tämä tarkoittaa, että maahanmuuttaja samaistuu uuteen kotimaahansa ja kytkeytyy yhteiskunnan jäseneksi sekä samalla säilyttää oman identiteettinsä eli oman kielensä, kulttuuriinsa ja etnisen tai kansallisen identiteettinsä. Menneisyys ja tulevaisuus täydentävät toisiaan. (Saukkonen 2016, viitattu 22.1.2020.) Työperäisessä maahanmuutossa tulee ottaa huomioon myös perhe ja sen jäsenten integroituminen, esimerkiksi puolison työllistyminen ja lasten koulutus (Sektoritutkimuksen neuvottelukunta 2009, viitattu 22.1.2020).

Integroituminen liittyy useisiin elämän osa-alueisiin, joten se on myös jaettu sen mukaan. Integroitumista on rakenteellista, kulttuurista, vuorovaikutuksellista sekä identifioivaa. Rakenteellinen integroituminen tarkoittaa koulutusjärjestelmään ja työmarkkinoiden sekä yhteiskunnan palveluihin ja taloudellisten rakenteiden piiriin pääsyä ja sijoittumista. Siihen kuuluu myös poliittinen osallisuus ja osallistuminen, joka tapahtuu äänestämällä tai muuten vaikuttamalla. (Saukkonen 2016, viitattu 22.1.2020.) Työelämässä haasteina saattaa tulla vastaan puutteellinen kielitaito, josta voi syntyä kommunikaatiovaikeuksia. Eri kulttuureilla voi olla myös erilaisia käsityksiä työnteosta, työajoista, joustavuudesta sekä työntekijän ja esimiehen rooleista. Riittämättömät ammatilliset taidot voivat myös tuoda haasteita. (Sektoritutkimuksen neuvottelukunta 2009, viitattu 22.1.2020.) Kulttuurinen integroituminen tarkoittaa esimerkiksi uuden asuinmaan kielen oppimista sekä paikallisten arvojen ja normien sekä yhteiskunnan sääntöjen omaksumista. Vuorovaikutuksellinen integroituminen tarkoittaa sosiaalisten suhteiden rakentumista. Integroitumisen kannalta on tärkeää luoda monipuolisia suhteita eri väestöryhmien ja sosiaalisten verkostojen kanssa. (Saukkonen 2016, viitattu 22.1.2020.) Kantaväestön asenteet voivat joko tuoda haasteita tai resursseja vuorovaikutukselliseen integroitumiseen riippuen siitä, millaiset monikulttuuriset asenteet vaikuttavat yhteisöissä (Sektoritutkimuksen neuvottelukunta 2009, viitattu 22.1.2020). Identifioiva integroituminen rakentuu muiden osa-alueiden rinnalla. Kokemus, siitä että on täysivaltainen ja yhdenvertainen jäsen

uudessa kotimaassaan vie integroitumista eteenpäin. Integroitunut tuntee yhteenkuuluvuutta muiden samaan yhteiskuntaan kuuluvien ihmisten kanssa ja näkee asuinmaansa myönteisessä valossa. (Saukkonen 2016, viitattu 22.1.2020.)

Työperäiset maahanmuuttajat ovat jo osaksi integroituneet rakenteellisesti, koska he ovat päässeet työmarkkinoiden piiriin. Tämä voi helpottaa muilla osa-alueilla integroitumista, koska työelämän kautta voi kokea kuuluvuuden tunnetta, olla osallinen, oppia uutta kieltä, olla tekemisissä ihmisten, mahdollisesti kantaväestöön kuuluvien kanssa sekä oppia uusia kulttuurillisia tapoja. Integroitumiseen kuitenkin vaikuttavat monet asiat esimerkiksi henkilökohtaiset voimavarat, tulosyö, lähtömaa sekä kokemukset tulomaasta. (Sektoritutkimuksen neuvottelukunta 2009, viitattu 22.1.2020.)

2.6 Lainsäädäntö

Puhuttaessa ulkomaalaisesta henkilöstä tarkoitetaan henkilöä, jolla ei ole Suomen kansalaisuutta. Laissa on määritelty, että ulkomaalainen henkilö voi olla esimerkiksi henkilö, joka on työntekijän oleskeluluvalla Suomessa. Ulkomaalaislaki takaa oikeuden tehdä töitä Suomessa. (Ulkomaalaislaki 301/2004 1: 1§,3§.) Ulkomaalaislaissa käsitellään työntekoon liittyviä säännöksiä esimerkiksi työlupaan liittyen. Ulkomaalaiselle on mahdollista myöntää työntekijän oleskelulupa, jolla mahdollistetaan työvoiman saatavuutta nopeasti sekä huomioiden työnantajan ja työntekijän oikeusturva. (301/2004 5:70§.) Euroopan Unionin kansalaisella on oikeus oleskella Suomessa enintään kolme kuukautta ilman, että rekisteröi oleskeluoikeuttaan. Vaatimuksena oleskeluun on voimassa oleva passi tai henkilökortti. Kolmen kuukauden jälkeen unionin kansalaisen tulee rekisteröidä oleskeluoikeutensa. (301/2004 10: 158§.)

Ulkomaalaislaki vaikuttaa kaikkiin työperäisiin maahanmuuttajiin. Se määrittelee sen, kuinka kauan maassa saa oleilla riippuen siitä, onko EU- tai ETA -maan kansalainen vai kolmansien maiden kansalainen. EU -maan kansalaisen oleskeluoikeus rekisteröitymisen jälkeen jatkuu niin kauan, kunnes se peruutetaan (Sorainen 2014, 56). Pitkäaikainen oleskeluoikeus sekä työnteko saattavat esimerkiksi edistää työntekijän halua jäädä asumaan sekä integroitua Suomeen.

Ulkomaalaisen henkilön kotikunta on se kunta, missä hän asuu tai harjoittaa työntekoaan (Kotikuntalaki 201/1994 2§). Tämäkin laki mahdollisesti edistää integroitumista, sillä yhteenkuuluvuuden tunne saattaa myös helpottaa integroitumista. Kuntalain tarkoituksena on kehittää mahdollisuus kunnan asukkaiden itsehallinnon sekä vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksien toteutumiselle

kunnan sisäisessä toiminnassa. Kunnan tehtävänä on edistää asukkaiden hyvinvointia, alueen elinvoimaa sekä järjestää asukkaille palvelut sosiaalisesti, ympäristöllisesti sekä taloudellisesti kannattavalla tavalla. Kuntalaissa määritetään kunnan jäseneksi henkilö, jonka kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta on tai säätiö ja yhteisö, jonka kotipaikka sijaitsee kunnassa tai se, joka hallitsee tai omistaa kunnassa jotain kiinteää omaisuutta. (Kuntalaki 401/2015 1§, 3§.)

3 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSTEHTÄVÄT

Tässä luvussa käsittelemme tutkimuksen tarkoitusta, tavoitteita ja tutkimustehtäviä. Tavoitteissa käsittelemme tutkimuksen tavoitteita sekä omia oppimistavoitteitamme.

3.1 Tutkimuksen tarkoitus

Opinnäytetyömme tarkoituksena on kartoittaa Inarin kuntaan tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden integroitumiseen vaikuttavia tekijöitä. Tämä tarkoittaa sitä, että selvitämme Inarin kuntaan tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden kokemuksia, mitkä tekijät vaikuttavat heidän integroitumiseensa Inariin.

3.2 Tutkimuksen tavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda kokemusperäinen näkökulma Inarin kuntaan tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden integroitumisen kokemuksista. Sujuvasti Arktiseen Elämään – hankkeen tavoitteena on luoda Inarin kunnalle ominainen toimintatapa ulkomailta tulevien työntekijöiden integroitumiseksi (Inarin kunta 2019, viitattu 16.12.2019). Opinnäytetyömme tutkimustulosten avulla hanke saa kokemusperäistä tietoa ulkomailta tulevien työntekijöiden integroitumisen kokemuksista ja voi näin myös hyödyntää niitä hankkeen tavoitteiden edistämiseksi. Haastatteleamalla ulkomailta tulevia työntekijöitä, voimme opinnäytetyömme avulla selvittää esimerkkejä integroitumista haastavista tekijöistä sekä sitä, millaisissa asioissa ulkomailta tulevat työntekijät tarvitsevat tukea.

Tutkimustulosten avulla ulkomaalaisten työntekijöiden kokemukset tulevat kuulluksi ja heidän osallisuutensa Inarin kunnassa vahvistuu. Osallisuuden vahvistumiseen vaikuttaa jo tutkimukseen osallistuminen, sillä Inarin kunnalla on mahdollisuus hyödyntää tutkimustuloksia. Pitkällä aikavälillä Inarin kuntaan tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden integroituminen mahdollisesti helpottuisi, sillä Inarin kunta pystyisi yhteistyöhankkeen avulla kehittämään Inarin kunnan toimintatapoja ulkomaalaisten työntekijöiden integroitumiseksi ja tukemiseksi. Pitkän aikavälin tavoitteena on, että ulkomalaiset työntekijät integroituisivat Inarin kuntaan sujuvammin, ja sitä myötä jäisivät asumaan sekä työskentelemään Inariin. Näin myös Inarin kunnan työvoimapula vähenisi.

Meidän asiakastyönohjaamisemme (Sosiaalialan Amk-verkosto 2016, viitattu 14.1.2020) tavoitteenamme opinnäytetyöprosessin aikana on luoda ammatillinen vuorovaikutus- ja yhteistyösuhde hankekoordinaattorin sekä haastateltavien henkilöiden kanssa. Opinnäytetyön tavoitteena on syventää yhteistyötaitoja ulkopuolisen toimijan kanssa työskennellessämme yhteistyössä hankkeen kanssa. Yhteistyössä korostuu meidän ja hankkeen välinen dialogisuus ja tiedonvälitys. Tavoitteena opinnäytetyöprosessin aikana on tehdä kulttuurisensitiivistä sekä moninaisuutta tukevaa tutkimustyötä, joka edistää kulttuurien välistä vuoropuhelua. Opinnäytetyötä tehdessämme haastatelimme eri kulttuuritaustaisia henkilöitä, minkä ansiosta pääsimme kehittämään myös kulttuurisensitiivisiä taitojamme.

Kriittisen ja osallistavan yhteiskuntaosaamisen sekä sosiaalialan eettisen osaamisen (Sosiaalialan Amk-verkosto 2016, viitattu 14.1.2020) osalta oppimistavoitteenamme on kehittää omaa ammatillista reflektiota sekä oppia analysoimaan epätasa-arvoa sekä ehkäisemään syrjäytymistä edistämällä ulkomailta tulevien työntekijöiden yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa Inarin kunnassa. Tavoitteenamme on edistää työperäisten maahanmuuttajien osallisuutta sekä pyrkiä tekemään vaikuttamistyötä yhdessä hankkeen kanssa. Hanke tukee omia osaamistavoitteitamme, sillä myös hankkeen tavoitteena on edistää tasa-arvoa (Työ- ja elinkeinoministeriö, viitattu 4.12.2019).

Tutkimuksellisen kehittämis- ja innovaatio-osaamisen tavoitteenamme (Sosiaalialan Amk-verkosto 2016, viitattu 14.1.2020) on oppia toteuttamaan tutkimus sekä tuottamaan tutkimusraportti. Tavoitteenamme on oppia käyttämään teemahaastattelua tutkimusmenetelmänä ja oppia litteroimaan sekä analysoimaan tutkimusmateriaalia hyvinvoinnin edistämiseksi. Tarkoituksena on toteuttaa teemahaastattelu tutkimus- ja kehittämistyön eettisten periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti.

3.3 Tutkimustehtävät

Tutkimustehtäväksi muodostuivat seuraavat kysymykset, joihin vastaamme opinnäytetyössämme:

1. Mitkä tekijät vaikuttavat ulkomailta tulevien työntekijöiden integroitumiseen Inarin kuntaan?
2. Minkälaisia toiveita ulkomailta tulevilla työntekijöillä on Inarin kunnalle integroitumisen edistämiseksi?

Toinen tutkimustehtävä on lisätty aineistonkeruun myötä, koska saimme haastatteluista kattavasti aineistoa ulkomailta tulleiden työntekijöiden toiveista ja kehitysideoista integroitumisen edistämiseksi.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tässä luvussa käsittelemme tutkimuksen toteuttamista. Toteutimme tutkimuksen kvalitatiivisena tutkimuksena. Toteutimme opinnäytetyömme aineiston keruun käyttämällä teemahaastattelumenetelmää. Valitsimme haastateltavat harkinnanvaraisen näytteen perusteella, ja analysoimme tutkimustulokset teemoittelemalla.

4.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään löytämään ja etsimään tuloksia ilman numeraalisia menetelmiä perustuen enemmän lauseisiin ja sanoihin. Kvalitatiivisen tutkimuksen tarkoituksena on ymmärtää tiettyjä ilmiöitä, esimerkiksi tietyllä alueella, ei yleistää niitä. (Kananen 2008, 24.) Halusimme tutkimuksessamme saada mahdollisimman laajoja vastauksia haastateltavilta ja ymmärtää tutkimaamme ilmiötä niiden avulla. Kvalitatiivisen tutkimuksen aineistonkeruussa käytetään metodeja, jotka mahdollistavat tutkittavien henkilöiden näkökulmien ja kokemusten näkyvyyden. Tällaisia metodeja ovat esimerkiksi erilaiset haastattelut, kuten teemahaastattelu. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2008, 160.)

4.2 Teemahaastattelu haastattelumenetelmänä

Opinnäytetyömme teemahaastattelu toteutettiin puolistrukturoituna haastatteluna. Puolistrukturoitu haastattelu yhdistelee lomakehaastattelua ja strukturoimatonta haastattelua, sillä siinä haastattelun teema ja aihepiiri ovat kaikille samat, mutta vastaajalla ei ole valittavanaan tiettyjä vastausvaihtoehtoja, vaan he voivat vastata omin sanoin kysymyksiin. Puolistrukturoitu haastattelu mahdollistaa myös tutkijan kysymysten vapaata muotoilua ja sanamuotojen muutoksia haastattelutilanteessa. Tutkija pystyy myös vaihtamaan kysymysten järjestystä haastattelutilanteessa, sillä kysymysten tarkka järjestys ja sanamuodot eivät ole merkittäviä ominaisuuksia teemahaastattelun kannalta. Teemahaastattelu ei kuitenkaan ole täysin vapaamuotoinen strukturoimaton haastattelu. Haastattelussa keskitytään tiettyihin teemoihin, joista tutkija ja tutkittava keskustelevat. Alustavat kysymykset ja haastattelun teema-alueet ovat jokaiselle tutkittavalle samat. Puolistrukturoitu haastattelu mahdollistaa tutkittavan oman äänen kuuluvuuden ja tuo esille tutkittavien erilaisia tulkintoja. (Hirsijärvi & Hurme 2008, 47-48.) Puolistrukturoitu haastattelu teki haastattelutilanteesta rennompaa niin haastateltavalle, kuin haastattelijallekin. Myös mahdollisen kielimuurin takia oli tärkeää, että

pystyimme suorittamaan haastattelun rennosti ja esittämään tarvittaessa lisäkysymyksiä yhteisen ymmärryksen aikaansaamiseksi.

Toteutimme opinnäytetyömme aineiston keruun käyttämällä teemahaastattelumenetelmää. Ihmisiä ja heitä itseään koskeva tutkimus koskee tutkittavien henkilöiden omia tulkintoja ja ymmärrystä, joiden asema opinnäytetyön tutkimuksen kokonaisuudessa tutkijan tulee huomioida (Hirsijärvi & Hurme 2008, 18). Teemahaastattelu oli menetelmänä toimivin opinnäytetyömme tutkimustehtävään nähden, koska halusimme tuoda esille haastateltavien omia kokemuksia. Teemahaastattelun avulla pystyimme myös yhdistämään haastatteluissa ilmeneviä teemoja ja muodostamaan niistä analysointivaiheessa monipuolisempia teemoja. Menetelmän avulla pystyimme myös esittämään haastattelun aikana tarkentavia kysymyksiä haastateltaville. Siitä oli erityisesti hyötyä siksi, että osa haastatteluista tehtiin englanniksi. Haasteena teemahaastattelussa on kuitenkin se, että tutkija ei itse tiedä etukäteen tutkittavan vastausten suuntia, vaan vastaukset voivat olla monitahoisia (Hirsijärvi & Hurme 2008, 34-35).

Haastattelu voi olla tutkijalle itselleen haastavampi, sillä haastattelutilanteet voivat muuttua nopeasti ja tutkijan tulee osata esittää esimerkiksi tarvittavia lisäkysymyksiä tutkittavalle (Hirsijärvi & Hurme, 2008, 36). Koska opinnäytetyömme tutkii ulkomaalaisten työntekijöiden kokemuksia Inarin kuntaan integroitumisesta, laadimme haastatteluaineiston suomeksi ja englanniksi, mikä mahdollisti haastattelun toteuttamisen molemmilla kielillä. Näin varmistimme molemminpuolisen ymmärryksen haastattelun aikana.

Haastatteluaineisto litteroitiin opinnäytetyön raporttia varten. Litteroinnilla tarkoitetaan erilaisten talenteiden muuntamista ja purkamista sellaiseen muotoon, jolla ne pystytään käsittelemään ohjelmallisesti tai manuaalisesti (Kananen 2008, 80). Haastattelimme tutkimuksessamme useampaa henkilöä. Äänitimme haastattelut ja litteroimme saamamme haastattelumateriaalin englanniksi tai suomeksi haastattelukielen mukaan. Litteroimme haastatteluista ainoastaan puhutun kielen.

Tilastokeskuksen mukaan Inarin kunnassa vuonna 2018 ulkomaalaistaustaisten osuus kantaväestöstä on ollut 2,3 prosenttia (Tilastokeskus 2019a, viitattu 22.1.2020). Ei ole kuitenkaan eroteltu, kuinka suuri prosentti Inarin kunnassa olevista ulkomaalaistaustaisista henkilöistä on tullut Inarin kuntaan työn takia tai on työssäkäyviä. Tämän vuoksi päädyimme toteuttamaan tutkimuksen aineistonkeruun teemahaastattelun avulla.

4.3 Haastattelun teemat

Teema-alueiden avulla pystyimme syventämään keskustelua ja haastattelun vastauksia haastattelun aikana. Emme laatineet yksityiskohtaisia haastattelukysymyksiä, vaan muodostimme haastattelun rungon teema-alueiden avulla. Haastattelun aikana teema-alueet tarkentuivat esittämiemme kysymyksiä avulla. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 66-67.)

Teemahaastattelumme tavoitteena oli kartoittaa, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet ulkomailta tulevan työntekijän integroitumiseen Inarin kuntaan heidän omien kokemuksensa kautta. Tämän vuoksi oli tärkeää selvittää, mitkä tekijät ovat saaneet heidät tulemaan alun perin Inariin. Tutkimustehtävän kautta pääteemoiksi muodostuivat integroitumisen eri osa-alueet: rakenteellinen, kulttuurinen, vuorovaikutuksellinen ja identifioiva integroituminen. Tutkimushaastattelumme viimeiseksi teemaksi valitsimme haastateltavan omat kehitysideat Inarin kuntaan integroitumiseen liittyen, sillä sen tiedon kartoittamisesta on merkittävästi hyötyä yhteistyöhankkeellemme. Muodostimme teema-alueet tietoperustaa hyödyntäen haastattelumme rungoksi (LIITE 1).

Teemahaastattelun runkoa testattiin harjoittelemalla sitä. Harjoittelimme sitä keskenämme ja muodostimme harjoittelun ohessa lisää teemoja tukevia apukysymyksiä. Harjoittelemalla haastattelua ja haastattelun runkoa saimme myös varmuutta oikeisiin haastattelutilanteisiin. Apukysymysten avulla taas pystyimme syventämään haastateltavilta saatavaa tietoa.

4.4 Tutkimukseen osallistujien valinta

Valitsimme tutkimukseen osallistujat harkinnanvaraisen näytteen perusteella. Harkinnanvaraisessa näytteessä otanta valitaan sattumanvaraisesti, mutta pyrkimällä kuitenkin objektiiviseen tulokseen. (Holopainen & Pulkkinen 2012, 36.) Harkinnanvaraisessa näytteessä tutkija itse päättää, keitä hän valitsee haastatteluun. Valintakriteerit pohjautuvat tutkimustehtäviin ja tutkimuksen tavoitteisiin. Valintakriteereihin pohjautuu myös se, millaisia kysymyksiä esitetään, ja millä tavalla tutkimus toteutetaan. (Vilkkä 2005, 127.) Osan haastateltavista valitsimme lumipallotekniikan avulla. Lumipallotekniikan avulla haastateltavia etsitään esimerkiksi olemassa olevien kontaktien avulla. Tätä tekniikka käyttämällä voidaan pyytää jo tutkimukseen osallistuvilta vinkkejä muista haastateltavista, jotka soveltuvat tutkimukseen. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, viitattu 1.4.2020.)

Haastattelimme yhteensä neljää henkilöä. Haastateltavaksi valitsimme yhden tuntemamme henkilön ja kaksi valitsimme lumipallotekniikan avulla. Julkaisimme yhteistyöprojektin hankekoordinaattorin perustamalle Facebook-ryhmän julkaisuseinälle saatekirjeemme, jossa pyysimme vapaaehtoisia ulkomailta tulleita työntekijöitä osallistumaan haastatteluun. Tätä kautta saimme yhden haastateltavan. Valitsimme mahdollisimman eri taustaisia ja eri aikoja Inarissa asuneita henkilöitä haastateltaviksi. Näin saimme myös haastatteluaineistosta mahdollisimman monipuolisen ja laajan.

4.5 Haastatteluaineiston analysointi teemoittamalla

Teemoittelulla tarkoitamme haastateltavilta saman kaltaisia piirteitä sisältävien vastausten yhdistelemistä ja niiden tarkastelemista ja analysoimista teemoittain. Koska keräsimme tutkimusaineiston teemahaastattelun avulla, oli todennäköistä, että haastateltavien vastauksissa nousisi esille lähtökohtateemat, jotka olimme muodostaneet teemahaastattelua valmistellessa. (Hirsjärvi & Hurme 2001 173.) Teemoittelu soveltui parhaiten tutkimusaineistomme analysointitavaksi, sillä sen avulla saimme kartoitettua laajemmin niitä teemoja, jotka vaikuttavat ulkomailta tulevan työntekijän integroitumiseen.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Ensimmäisenä tutkimustehtävänäme oli analysoida ”Mitkä tekijät vaikuttavat ulkomailta tulevien työntekijöiden integroitumiseen Inarin kuntaan?”. Pääteemoiksi muodostuivat: Rakenteellinen integroituminen, kulttuurinen integroituminen, vuorovaikutuksellinen integroituminen ja identifioiva integroituminen. Alateemoina käsittelemme rakenteellisessa integroitumisessa työtä, palveluja sekä politiikkaa, kulttuurisessa integroitumisessa kieltä ja kulttuuria sekä vuorovaikutuksellisessa integroitumisessa sosiaalisia suhteita ja asenteita. Käytämme suoria lainauksia, jolla lisäämme tutkimuksen luotettavuutta. Kuvaamme tutkimukseen osallistuneet heidän anonyymiteettiään suojaten.

5.1 Tutkimukseen osallistuneiden kuvaus

Haastateltava 1 on kotoisin EU-maasta. Hän on asunut Suomessa kuusi kuukautta. Hän on matkustanut lapsesta asti pohjoismaissa ja halusi muuttaa Suomeen. Haastateltava 2 on myös kotoisin EU-maasta. Ensin haastateltava työskenteli kausityöntekijänä kahtena kesänä, jonka jälkeen muutti pysyvästi Suomeen. Hän on asunut Suomessa nyt 15 vuotta. Haastateltava 3 on kotoisin EU:n ulkopuolelta. Haastateltava on asunut Suomessa virallisesti 13 vuotta. Suomeen hän muutti suorittamaan koulutuksensa loppuun. Haastateltava 4 on kotoisin EU-maasta. Hän on asunut Suomessa kaksi vuotta. Kotimaassaan hän koki työnsä stressaavaksi, joten päätti myydä omaisuutensa ja muuttaa Suomeen.

5.2 Rakenteellinen integroituminen

Rakenteellinen integroituminen tarkoittaa koulutusjärjestelmään ja työmarkkinoiden sekä yhteiskunnan palveluihin ja taloudellisten rakenteiden piiriin pääsyä ja sijoittumista. Siihen kuuluu myös poliittinen osallisuus ja osallistuminen, joka tapahtuu äänestämällä tai muuten vaikuttamalla. (Saukkonen 2016, viitattu 18.3.2020.) Rakenteellisen integroitumisen alateemoiksi muodostimme työn, palvelut sekä politiikan.

Haastateltavat työllistyvät omassa yrityksessään tai eri pituisissa, määräaikaisissa työsuhteissa. Haastateltavat työskentelevät myös aloilla, jotka eivät vastaa heidän koulutustaan, eivätkä he kokeneet koulutustaustansa vaikuttavan työn saantiin. Rakenteellisen integroitumisen osana kokemukset työstä ja sen saannista vaihtelevat.

Haastateltava 3: *“Oli pakko saada joku työ täältä ja se oli aivan mahdotonta.”*

Haastateltava 4: *“Minusta työn löytäminen ja saaminen Lapissa on helpompaa.”*

Haastateltavilla on monia eri näkemyksiä palvelujen saatavuudesta Inarin kunnassa. Haastatelluissa tuli ilmi, että haastateltavien mielestä Inarin kunnassa on saatavilla kaikki tarvittavat palvelut ja ne toimivat hyvin ja nopeasti. Tarvittavista palveluista ja niiden toimimisesta tulee kuitenkin tietää ennen kuin niiden koettiin olevan helposti saatavilla. Haasteena palveluissa kuitenkin on esimerkiksi työntekijöiden puutteellinen kielitaito. Haastateltavat toivat esille esimerkiksi terveyspalveluiden kuten hammaslääkärin halpuuden, sekä ilmaisen koulutuksen.

Haastateltava 1: *“Jos tiedät palveluista, niin se on helppoa. Mutta ensin sinun pitää oppia kaikki. Kaikki palvelut, mitä tarvitsemme, ovat täällä.”*

Haastateltavien kiinnostus kunnallispolitiikka kohtaan vaihtelee. Kunnallispolitiikasta kiinnostuminen näkyy esimerkiksi paikallisen kyläyhdistyksen toimintaan osallistumisena. Kunnallispolitiikan seuraaminen koettiin haasteelliseksi, sillä tietoa ei juuri ole saatavilla englanniksi.

Haastateltava 3: *“En seuraa ollenkaan kunnallispolitiikkaa, enkä usko että on olemassa keinoa jolla ulkomailta tullut saisi tietoa Inarin kunnallispolitiikasta.”*

5.3 Kulttuurinen integroituminen

Kulttuurinen integroituminen tarkoittaa esimerkiksi uuden asuinmaan kielen oppimista sekä paikallisten arvojen ja normien sekä yhteiskunnan sääntöjen omaksumista (Saukkonen 2016, viitattu 18.3.2020). Kulttuurisen integroitumisen alateemoiksi muodostimme kielen ja kulttuurin.

Haastateltavat kertoivat oppivansa suomen kieltä parhaiten arjen kanssakäymisissä. Suomen kieltä oli opiskeltu jo kotimaassa ennen Suomeen muuttoa sekä Inarin kunnassa järjestettävillä suomen kielen kursseilla.

Haastateltava 2: *“Kävin kahden kuukauden kielikurssin kotimaassani. Opin suomea puhumalla, kun asuu pysyvästi Suomessa ja olla vaan suomenkielisessä ympäristössä.”*

Haastateltava 3: *”Kun osasin jonkin verran suomen kieltä, sain työpaikan. Opin suomen kieltä arkipäivän elämässä.”*

Haasteltavien mielestä kulttuurierot suomalaisen kulttuurin sekä heidän kotimaansa kulttuurien välillä vaihtelevat. Haastateltavat kertoivat kulttuurien välisistä eroavaisuuksista sekä yhdenmukaisuuksista.

Haastateltava 4: *”Suuri kulttuurishokki. Täällä on hyvä yhteisöllisyys. Kaikki ovat luonnonläheisiä ja elämä on hitaampaa, että kaikki ovat todella käytännöllisiä. Kaikki tietävät vähän rakentamisesta, korjaamisesta, mekaanikon töistä. Verot ovat erilaisia. Työkulttuuri on myös erilainen. Täällä työt loppuvat siihen, kun lopetat työpäivän. Täällä sinuun luotetaan todella paljon ensimmäisestä päivästä lähtien.”*

5.4 Vuorovaikutuksellinen integroituminen

Vuorovaikutuksellinen integroituminen tarkoittaa sosiaalisten suhteiden rakentumista. Integroitumisen kannalta on tärkeää luoda monipuolisia suhteita eri väestöryhmien ja sosiaalisten verkostojen kanssa (Saukkonen 2016, viitattu 18.3.2020). Vuorovaikutukselliseen integroitumiseen muodostimme alateemoiksi sosiaaliset suhteet ja asenteet.

Haastateltavilla on sosiaalisia suhteita paikallisten asukkaiden kanssa. Haastateltavien puoliset ovat joko suomalaisia tai ulkomaalaisia. Haastatteluissa ilmeni pelon kokemuksia siitä, etteivät paikalliset hyväksy ulkomaalaisia. Kuitenkin sosiaalinen media on mahdollistanut tutustumisen paikallisiin henkilöihin. Haastateltavat kertoivat luovansa uusia sosiaalisia suhteita työpaikan kautta.

Haastateltava 4: *”Tapasin tyttöystäväni ensimmäisenä työpäivänä ja olemme olleet yhdessä siitä asti.”*

Haastateltavien kokemat asenteet ovat olleet pääasiassa positiivisia, mutta he ovat kokeneet myös kielteisiä asenteita. Haastateltavat kertoivat, että paikalliset ovat kiinnostuneita tutustumaan ja keskustelemaan ulkomailta Inarin kuntaan muuttaneiden kanssa.

Haastateltava 1: *”Olen tavannut todella ystävällisiä ihmisiä, jotka ovat toivottaneet tervetulleiksi ja yrittävät auttaa paljon odottamatta mitään vastapalveluksia. Toisaalta on myös*

paljon ihmisiä, jotka eivät koe oloaan mukavaksi toisesta maasta tulleen ihmisen seurassa.”

Haastateltava 3: *”Aina on ihmisiä täällä, jotka vihaavat minua tai että otan vastaan työpaikan. Koen, että jos olet erilainen, et ole tervetullut.”*

5.5 Identifioiva integroituminen

Identifioiva integroituminen rakentuu muiden osa-alueiden rinnalla. Kokemus, siitä että on täysivaltainen ja yhdenvertainen jäsen uudessa kotimaassaan vie integroitumista eteenpäin. Integroitunut tuntee yhteenkuuluvuutta muiden samaan yhteiskuntaan kuuluvien ihmisten kanssa ja näkee asuinmaansa myönteisessä valossa. (Saukkonen 2016, viitattu 18.3.2020.)

Haastateltavat kertoivat, että kielitaidon puute estää yhteenkuuluvuudentunteen syntymistä. Myös oman inarilaisen identiteetin muodostumisen koetaan vaikuttavan yhteenkuuluvuuden tunteeseen. Kokemukseen yhteisöön kuulumisesta vaikuttavat esimerkiksi Suomessa asuttu aika ja kielitaidon kehittyminen.

Haastateltava 2: *”Kyllä mä olen niinku alusta asti itse tavallaan paikalliseksi tuntenut.”*

Haastateltava 3: *”Enää ei tunnu siltä, että olisin erikseen Inarin kunnassa, tuntuu että kuulun inarilaiseen yhteisöön. Alussa vaikeaa muodostaa oma identiteetti, koska en esimerkiksi puhunut kieltä.”*

5.6 Minkälaisia toiveita ulkomailta tulevilla työntekijöillä on Inarin kunnalle integroitumisen edistämiseksi?

Toisena tutkimustehtävänäimme oli analysoida: ”Minkälaisia toiveita ulkomailta tulevilla työntekijöillä on Inarin kunnalle integroitumisen edistämiseksi?”. Teemoiksi muodostuivat; tietopaketti Suomeen muuttamisesta ja asettautumisesta sekä tietopaketti suomalaisesta työelämästä.

Haastateltavat toivovat saavansa jonkinlaisen tietopaketin Suomeen muuttamisesta ja asettautumisesta, johon olisi kirjattu esimerkiksi tietoa siitä, mitä tulee tehdä, mitä pitää tehdä ja mitä voi

tehdä, kun saapuu Suomeen. Tärkeintä heidän mielestään on, että kaikki tarvittava tieto löytyisi samasta paikasta joko sähköisesti tai paperisesti.

Haastateltava 1: *“Toivon lisää selitystä byrokraattisiin asioihin. Toivon ”pientä pakettia”, jossa kerrottaisiin askel askeleelta miten edetä, kun muuttaa Suomeen.”*

Tietopaketti suomalaisesta työelämästä koetaan myös tarpeellisena. Työkulttuuri ja työetuedut ovat Suomessa erilaisia, minkä vuoksi haastateltavat toivovat tietopakettia myös niistä. Tietopaketin tulisi sisältää esimerkiksi tietoa suomalaisesta verotuksesta, päivärahasta ja yleisesti suomalaisesta työkulttuurista.

Haastateltava 3: *“Ei lue missään, saako jäädä kotiin kun sairastuu, tai lomapäivistä mitään. Kilometrikorvaukset, puolipäivärahat ja täyspäivärahat. Työnantajan tulisi antaa sellainen ”Tervetuloa töihin”-paketti, jossa kerrottaisiin näistä. Pitäisi olla jokin verkosto, jossa olisi kaikki tiedot, että saa lukea kaikki mitä kuuluu, esim. Työedut. Sitten myös veroasiat.”*

Aineiston perusteella voidaan todeta, että integroitumiseen vaikuttavat tekijät ovat hyvin tavanomaisia ja arkipäiväisiä. Haastateltavien kokemuksista löytyy yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Kuitenkin merkittävimmät asiat, joiden koetaan vaikuttavan integroitumiseen ovat kielitaito, työ sekä sosiaaliset suhteet.

6 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Tässä luvussa käsittelemme tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä. Tutkimuksen luotettavuudessa käsittelemme tutkimuksen uskottavuutta, luotettavuutta, vahvistettavuutta sekä siirrettävyyttä. Tutkimuksen eettisyydessä käsittelemme laadukkaan sekä eettisesti kestäväen tutkimuksen periaatteita.

6.1 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimisen luotettavuuteen vaikuttaa merkittävästi esimerkiksi haastatteluaineiston laatu. Haastatteluaineiston laatuun vaikutimme tekemällä mahdollisimman kattavan haastattelurungon, sekä harjoittelemalla haastattelutilannetta etukäteen. Myös haastattelun aikana pystyimme vaikuttamaan haastatteluaineiston laatuun esimerkiksi esittämällä tarkentavia kysymyksiä, ja tätä kautta myös koko tutkimuksen uskottavuuteen. Ennen haastatteluja kokeilimme ääninauhureiden toimivuutta. Varmistimme haastatteluiden aikana haastattelun tallentumista myös siten, että käytimme ääninauhurin lisäksi puhelimen tallenninta. Tutkimuksen luotettavuutta lisäsi se, että äänitteet olivat laadukkaita ja helposti litteroitavissa. Litteroimme haastattelut kokonaan, mikä lisää tutkimusaineiston luotettavuutta ja uskottavuutta. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 184-185.)

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikutimme esimerkiksi valitsemalla mahdollisimman erilaisen taustan omaavat haastateltavat sekä sillä, että lähetimme haastateltaville haastattelurungon etukäteen. Tällä varmistimme sen, että haastateltavilla oli aikaa tutustua käsiteltäviin teemoihin sekä valmistautua haastatteluun. Muodostimme haastattelurungon siten, että runko ei sisältänyt lainkaan johdattelevia kysymyksiä. Tällä mahdollistimme haastateltavien omien kokemusten kuulluksi tulemisen. Harjoittelimme teemahaastattelun runkoa keskenämme ja muodostimme harjoittelun ohessa lisää teemoja tukevia apukysymyksiä, mikä lisää tutkimuksen uskottavuutta. Toteutimme haastattelut yhden päivän aikana, jolla saimme luotua rutiininomaiset haastattelutilanteet. Lyhyellä aikavälillä toteutetut haastattelut lisäsivät yhdenmukaista toimintatapaa. Valitsimme haastattelupaikoiksi rauhalliset tilat, jolla minimoimme mahdolliset häiriötekijät.

Haastatteluaineiston uskottavuuteen ja luotettavuuteen vaikuttavat monet tekijät. Esimerkiksi haastateltavan ja haastattelijan erilaiset tulkinnat ja ymmärrys esitetystä kysymyksestä voivat vaikuttaa tutkimuksen tuloksiin. (Vilka 2015, 19.) Luotettavuuden kriteerinä uskottavuus tarkoittaa sitä, että

vastaavatko tutkijan käsitykset ja tulkinnat tutkittavien käsityksiä (Eskola & Suoranta 2014, 212). Tietoperustan pohjalta muodostuneet käsityksemme integroitumiseen vaikuttavista tekijöistä vastasivat tutkittavien omia kokemuksia. Uskottavuutta lisää myös se, että tutkimuksen kannalta olennaiset tiedot haastateltavista on kerrottu henkilön anonyymiteettiä suojaten (Tuomi & Sarajärvi 2009, 138).

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa merkittävästi haastattelijoiden tulkintaerot. Välttääksemme ristiriitaisia tulkintoja, kävimme haastatteluiden materiaalit yhdessä läpi. Luotettavuutta lisää myös se, että olemme litteroineet, käyttäneet ja analysoineet kaiken käytettävissä olevan haastatteluaineiston. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 187-189.) Haastattelurunkoa käyttämällä saimme samankaltaisia vastauksia, mikä kertoo haastattelurungon johdonmukaisuudesta ja toimivuudesta.

Vahvistettavuus tarkoittaa sitä, että toiset tutkimukset tukevat tutkittavista ilmiöistä tehtyjä tulkintoja (Eskola & Suoranta 2014, 213). Tutkimuksen vahvistettavuutta on haastavaa todentaa, koska tutkittua tietoa aiheesta on hyvin vähän. Kuitenkin tutkimuksen vahvistettavuutta voidaan tukea sillä, että tutkimustulokset ovat yhteydessä tietoperustan kanssa.

Haastattelutulosten siirrettävyydellä tarkoitamme niiden yleistettävyyttä muihin tilanteisiin ja henkilöihin. Tiedostamme, että jokainen yksilö on erilainen ja kokee asiat eri tavalla. Tutkimustuloksia ei voida siis yleistää täysin ja liittää kaikkiin ulkomailta tuleviin työntekijöihin. Tutkimustulokset olivat kuitenkin hyvin tavanomaisia, josta voimme päätellä, että tutkimustulokset olisivat samansuuntaisia eri osallistujilla tai osallistujamäärällä. Tutkimuksen siirrettävyyteen vaikutimme myös perustelemalla tutkimuksessa käytettyjen lähteiden luotettavuutta. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 188-189.) Pääsääntöisesti käyttämämme lähteet ovat alle kymmenen vuotta vanhoja ja opinnäytetyötämme koskevaa, tutkittua tietoa.

6.2 Tutkimuksen eettisyys

Ensisijaisesti opinnäytetyön tekeminen on oppimisprosessi. Opinnäytetyön prosessi on edistänyt meidän ammatillista kehitystämme, työelämätaitoja sekä asiantuntijuutta. Osana opinnäytetyöprosessia olemme solmineet yhteistyökumppanimme kanssa yhteistyösopimuksen. Sopimuksella voidaan ennaltaehkäistä ristiriitoja, jotka liittyvät opinnäytetyöprosessiin. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene Ry 2019, 5-6, viitattu 24.1.2020.) Yhteistyösopimuksen avulla kaikilla osa-

puolilla on yhdenmukainen käsitys esimerkiksi opinnäytetyön jakamiseen liittyvissä asioissa. Sopimuksella todennetaan myös yhteistyön voimassaolo (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 8, viitattu 25.1.2020).

Laadukkaan sekä eettisesti kestävä tutkimuksen tuottamisen kannalta olemme käyttäneet opinnäytetyömme aineistossa ajantasaisia lähteitä. Lähdekritiikki on tärkeä osa tutkimuksen eettisyyttä. Lisäksi tutkimuksen suunnitelma on toteutettu suunnitelmallisesti sekä muiden tutkijoiden työtä kunnioittaen. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene Ry 2019, 7-8, viitattu 24.1.2020.)

Teemahaastatteluja tehdessä olemme muistaneet haastatteluun liittyvät eettiset suositukset (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene Ry 2019, viitattu 19.4.2020). Haastateltavilla oli mahdollisuus vastata kysymyksiin haluamallaan tavalla. Informoimme haastateltavia aineiston käsittelystä ennen haastattelun aloittamista. Kerroimme haastateltaville, että haastattelussa esille tulleet asiat julkaistaan opinnäytetyön raportissamme, joka on kaikkien luettavissa Theseuksessa. Lisäksi kerroimme, että haastattelumateriaalit tullaan poistamaan kuukauden kuluttua tutkimuksen valmistumisen jälkeen. Haastattelun alussa kerroimme, että haastattelu tapahtuu anonymisti ja tutkimustulokset ovat anonymoimattomia. Haastateltavat antoivat haastattelusopimuksen muodossa luvan äänittää haastattelun sekä käyttää siitä saatua materiaalia tutkimuksessa.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa suorien tunnisteiden kuten nimen, osoitteen ja syntymäajan poistamisella turvataan haastateltavien anonymisuus (Kuula 2011, 214-215). Muokkasimme haastateltavien nimet numeroiksi yksityisyyden turvaamiseksi, joita olemme käyttäneet koko tutkimusprosessin ajan. Haastateltavien yksityisyydensuojan vuoksi kerroimme heistä ainoastaan tutkimuksen kannalta olennaiset taustatiedot.

Raportoidessamme haastattelutuloksia ne on tallennettu sekä raportoitu totuutta muuntelematta, jotta tutkimustulokset pysyivät totuudenmukaisina (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 8, viitattu 25.1.2020). Tutkimustuloksissa käytimme suoria lainauksia haastatteluista, jotta haastateltavien omakohtaiset kokemukset tulevat esille niitä muuntelematta. Avoimuus ja rehellisyys tutkimustuloksia analysoidessa ja raportoidessa on tärkeä osa tutkimuksen eettisyyttä sekä se kuuluu hyviin tieteellisiin käytäntöihin (Itä-Suomen Yliopisto 2020, viitattu 25.1.2020).

Sosiaalialan etiikasta tutkimuksemme kannalta nousee esille esimerkiksi osallisuus. Osallisuus tarkoittaa, että henkilöllä on oikeus ja mahdollisuus saada tietoa itseä koskevista asioista, ilmaista

mielipiteensä ja päästä vaikuttamaan omiin asioihin. Tutkimuksemme tarkoituksena on saada työperäisten maahanmuuttajien ääni ja näin ollen myös heidän kokemuksensa kuuluville. Tutkimustulosten avulla ulkomaalaisten työntekijöiden kokemukset tulevat kuulluksi ja heidän osallisuutensa Inarin kunnassa vahvistuu. Osallisuuden vahvistumiseen vaikuttaa jo tutkimukseen osallistuminen, sillä Inarin kunnalla on mahdollisuus hyödyntää tutkimustuloksia. Henkilön kokonaisvaltainen huomioiminen ja voimavarat ovat tutkimuksemme kannalta myös tärkeässä osassa. Elämäntilanne, ystävät, perhe, asuinyhteisö, palvelut sekä poliittinen toimintaympäristö vaikuttavat myös integroitumiseen, joten kokonaisvaltaisuus tulee ottaa huomioon. (Talentia ry 2017, 16 & 18.)

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli kartoittaa Inarin kuntaan tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden integroitumiseen vaikuttavia tekijöitä. Tämä tarkoittaa sitä, että selvitimme Inarin kuntaan tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden kokemuksia, mitkä tekijät vaikuttavat heidän integroitumiseensa Inariin. Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda kokemusperäinen näkökulma Inarin kuntaan tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden integroitumisen kokemuksista.

Ensimmäisenä tutkimustehtävänämmä oli analysoida ”Mitkä tekijät vaikuttavat ulkomailta tulevien työntekijöiden integroitumiseen Inarin kuntaan?”. Haastatteluista voimme päätellä, että suurimmat integroitumiseen vaikuttavat tekijät ovat kielitaito, työ sekä sosiaaliset suhteet. Kielitaito vaikuttaa esimerkiksi siihen, kuinka ymmärrettävästi kykenee kommunikoidaan ja asioimaan paikallisten kanssa. Suomen kielen taito voi vaikuttaa myös työpaikan saamiseen. Työ koettiin tärkeänä integroitumiseen vaikuttavana tekijänä esimerkiksi taloudellisen turvan tuojana. Työn kautta on myös mahdollista luoda sosiaalisia suhteita, mikä voi edesauttaa paikallisiin yhteisöihin integroitumiseen. Sosiaaliset suhteet koettiin tärkeänä niin paikallisten kuin myös muiden ulkomailta tulneiden henkilöiden kanssa.

Toisena tutkimustehtävänämmä oli analysoida ”Minkälaisia toiveita ulkomailta tulevilla työntekijöillä on Inarin kunnalle integroitumisen edistämiseksi?”. Haastateltavat kokivat, että tärkeänä integroitumista edistävänä tekijänä olisi koota oleellinen tieto niin arkisista asioista kuin esimerkiksi työhönkin liittyvistä säännöksistä yhteen tietopakettiin, joka olisi helposti saatavilla. Tietopakettin avulla ulkomailta tulevat työntekijät saisivat oleellista tietoa heitä koskevista asioista, eikä tietoa tarvitsisi etsiä useista eri lähteistä. Oleellista tietoa olisi esimerkiksi asiat, mitä pitää tehdä, kun saapuu Suomeen sekä työhön liittyvät säännökset ja verotus.

Työ auttaa omaksumaan uuden maan kulttuuria, kieltä ja työelämätaitoja (Kosonen, Saari, Aaltonen, Heponiemi, Jauhiainen, Kankaanpää, Palander, Pöllänen, Steel & Ylijää 2019, viitattu 31.3.2020). Haastateltavamme kertoivat, että kieltä oppii esimerkiksi käyttämällä sitä työpaikalla ja arjessa. Työtä voi olla kuitenkin vaikeaa saada ilman minkäänlaista suomen kielen taitoa. Tämän vuoksi kielen oppiminen vaatii ensisijaisesti ulkomailta tulevalta työntekijältä oma-alotteisuutta ja motivoituneisuutta. Kielitaidon kehittyminen vie aikaa, minkä vuoksi ulkomailta tulevien työntekijöiden töihin pääseminen voi vaikeutua ja hidastua (Puukko, Vuori & Kuukka 2019, viitattu

31.3.2020). Eläketurvakeskuksen tutkimuksen mukaan kielitaidolla on koettu olevan merkitystä integroitumisessa yhteiskuntaan (Busk, Jauhiainen, Kekäläinen, Nivalainen & Tähtinen 2016, 18).

Eläketurvakeskuksen tutkimuksessa nousi esille, että valtaväestöön kuuluva puoliso saattaa helpottaa maahanmuuttajan integroitumista yhteiskuntaan. Jo olemassa olevilla sosiaalisilla suhteilla sekä verkostolla voidaan edistää myös työllistymistä. (Busk, Jauhiainen, Kekäläinen, Nivalainen & Tähtinen 2016, 52). Suurimmalla osalla haastateltavistamme oli suomalainen puoliso, joka auttoi suomen kielen oppimisessa sekä palveluissa asioimisessa. Haastateltavat, joilla oli suomalainen puoliso, kokivat puolison edistävän heidän integroitumistaan.

Kielitaito ja sosiaalisten suhteiden tuki edistävät hyvinvointia ja integroitumista. Hyvinvointiin vaikuttaa myönteisesti myös työllistyminen. Työnteko koetaan hyvinvointia edistävänä tekijänä, sillä se esimerkiksi rytmittää päivää, laajentaa sosiaalisia verkostoja, luo kokemuksen ansaitusta paikasta yhteiskunnassa ja ylläpitää identiteettiä. (Kosonen, Saari, Aaltonen, Heponiemi, Jauhiainen, Kankaanpää, Palander, Pöllänen, Steel & Ylijälä, 2019, viitattu 31.3.2020.) Haastateltavamme kokivat työntekoa tärkeänä, mutta työn ei katsottu olevan heidän elämänsä eniten määrittävä tekijä. Työn kautta he ovat kuitenkin luoneet sosiaalisia suhteita ja ovat kokeneet yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Integroituminen voi olla stressaavaa ulkomaalaiselle etenkin, jos uuden maan elämäntapa, kulttuuri ja perusoikeudet eroavat kotimaasta, mutta integroituminen koetaan kuitenkin tärkeänä. Paikallisen, tavallisen, elämän hyväksyminen koetaan vaikuttavan integroitumiseen. Se pitää sisällään kulttuuriset, sosiaaliset ja taloudelliset elementit. (Cmejrek, Rezanková & Cerny 2011, viitattu 31.3.2020.) Haastateltavamme kokivat kulttuurierot eri tavoin, mutta he pitivät suomalaista, erityisesti lappilaista, kulttuuria ja elämäntapaa ihanteellisena.

Haastattelumme tutkimustulokset ja laatimamme tietoperusta olivat yhdenmukaiset. Ainoastaan lainsäädännölliset asiat eivät tulleet esille haastatteluista. Yleisimpiä syitä ulkomailta Lappiin muuttamiselle ovat perhesiteet, opiskelu ja työnteko (Petäjämaa 2017, 8, viitattu 31.3.2020). Haastateltaviemme kohdalla työ oli suurin syy Suomeen muuttamiseen, mutta myös esimerkiksi kokemusten etsiminen ja uusien elämäntapojen luominen vaikuttivat lopulliseen muuttopäätökseen. Syyt lähteä kotimaastaan vaihtelevat, mutta yhdistävinä tekijöinä voidaan nähdä halukkuus etsiä vaihtoehtoisia elintapoja ja kokemuksia, mahdollisuudet työntekoon, koulutukseen tai avioliittoon sekä perheen

perustamiseen (Kivijärvi & Peltola 2016, 40, viitattu 31.3.2020). Kotimaasta lähdön syyt ovat hyvin yleisiä ja tavanomaisia sekä samankaltaisia monissa maissa ja kulttuureissa.

Haastatteluissa tulivat esille kaikki tietoperustassa mainitut integroitumisen osa-alueet; rakenteellinen, kulttuurinen, sosiaalinen ja identifioiva integroituminen. Rakenteellinen integroituminen tarkoittaa esimerkiksi kouluttautumista, työllistymistä sekä palveluiden piiriin pääsyä. Siihen kuuluu myös poliittinen osallisuus ja osallistuminen. Kulttuurinen integroituminen tarkoittaa esimerkiksi uuden asuinmaan kielen oppimista sekä paikallisten arvojen ja normien sekä yhteiskunnan sääntöjen omaksumista. Vuorovaikutuksellinen integroituminen tarkoittaa sosiaalisten suhteiden rakentamista. Identifioiva integroituminen tarkoittaa yhteenkuuluvuuden tunteen muodostumista paikallisiin yhteisöihin. (Saukkonen 2016, viitattu 19.4.2020.)

Haastateltavamme ovat jo osaksi integroituneet rakenteellisesti, koska he ovat päässeet työmarkkinoiden piiriin. Se on voinut myös helpottaa muilla osa-alueilla integroitumista, koska työelämän kautta he ovat voineet kokea kuuluvuuden tunnetta ja osallisuutta, oppia uutta kieltä, olla tekemisissä ihmisten, mahdollisesti kantaväestöön kuuluvien kanssa sekä oppia uusia kulttuurillisia tapoja. (Sektoritutkimuksen neuvottelukunta 2009, viitattu 31.3.2020.)

EU-maista kotoisin olevat haastateltavat kokivat, että Suomeen oli helppo tulla työskentelemään. Suomen lainsäädännössä onkin erillinen luku liittyen EU-kansalaisten sekä heihin rinnastettavien henkilöiden liikkumisesta sekä työnteosta. Tällä luvulla turvataan ulkomaalaisten työntekijöiden oikeus oleskella maassa sekä harjoittaa töitä. (Ulkomaalaislaki 301/2004 10§.) Työvoiman liikkuvuus EU-maiden sisällä on helppoa, mikä mahdollisesti vaikuttaa myös haluun muuttaa uuteen maahan työskentelemään. EU:n ulkopuolelta tulevien työntekijöiden tulee yleensä hakea Suomen valtion myöntämää oleskelulupaa (Maahanmuuttovirasto 2020, viitattu 31.3.2020).

Maahanmuuttajien vastaanottamisella on suuri vaikutus molemminpuolisen integraation onnistumisen kannalta. Monet eri tekijät vaikuttavat siihen, minkälaiseksi elinympäristö muodostuu uusien tulijoiden kannalta. (Pitkänen 2011, 53.) Esimerkiksi haastateltavien toivoma tietopaketti edistäisi integroitumista. Tällaisen tietopaketin kokoaminen olisi mahdollinen ja luonteva jatkokehittämisidea opinnäytetyöllemme. Tietopaketin tulisi sisältää tietoa Suomeen muuttamisesta ja asettautumisesta sekä suomalaisesta työelämästä.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteenamme oli luoda kokemusperäinen näkökulma Inarin kuntaan tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden integroitumisen kokemuksista. Omia oppimistavoitteitamme olivat asiakastyöosaaminen, tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen, kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen sekä sosiaalialan eettinen osaaminen. Toteutimme tutkimuksen kvalitatiivisena tutkimuksena. Toteutimme opinnäytetyömme aineiston keruun käyttämällä teema-haastattelumenetelmää. Valitsimme haastateltavat harkinnanvaraisen näytteen perusteella, ja analysoimme tutkimustulokset teemoittelemalla. Tutkimustehtävien päätulokset olivat, että suurimmat integroitumiseen vaikuttavat tekijät ovat kielitaito, työ sekä sosiaaliset suhteet. Lisäksi haastateltavat kokivat, että tärkeänä integroitumista edistävänä tekijänä olisi koota oleellinen tieto niin arkisista asioista kuin esimerkiksi työhönkin liittyvistä säännöksistä yhteen tietopakettiin, joka olisi helposti saatavilla.

Työperäisestä maahanmuutosta ja heidän integroitumisestaan löytyy hyvin vähän tutkittua tietoa. Tietoperustaan oli haasteellista löytää ajantasaista ja aiheeseen liittyvää tietoa, mutta mielestämme saimme koottua kattavan perustan tutkimuksemme toteuttamiselle. Valitsimme tutkimusmenetelmäksi kvalitatiivisen tutkimuksen, koska halusimme saada haastateltavilta mahdollisimman laajoja vastauksia sekä ymmärtää tutkimamme ilmiötä niiden avulla. Kvalitatiivisen tutkimuksen avulla saimme juuri niin laajaa kokemusperäistä tietoa tutkittavasta aiheesta, mitä halusimmekin.

Haastattelumenetelmänä käyttämämme teemahaastattelun avulla saimme luotua haastattelutilanteesta niin rennon kuin toivoimmekin. Haastateltavat pystyivät kertomaan laajasti kokemuksistaan sekä kehitysehdotuksistaan. Haastattelimme pareittain, joka auttoi meitä jännitykseen, mutta mahdollisesti myös rentoutti haastattelutilannetta haastateltavankin osalta. Aineiston analysointivaihetta helpotti haastattelussa käyttämämme teemahaastattelurunko. Haastattelussa nousivat esille samat asiat, joita olimme käsitellyt jo tietoperustasta lähtien. Jaottelu pääteemoihin ja alateemoihin oli helppoa, sillä haastateltavat kertoivat samankaltaisia kokemuksia ja ajatuksia. Tutkimustuloksien raportointi oli haastavaa, sillä vaihtoehtoisia tapoja raportointiin on useita.

Tutkimuksemme tavoitteenamme oli luoda kokemusperäinen näkökulma Inarin kuntaan tulevien ulkomaalaisten työntekijöiden integroitumisen kokemuksista. Mielestämme onnistuimme tässä

tavoitteessa hyvin. Saimme laajan sekä totuudenmukaisen tutkimusaineiston ulkomaalaisten työntekijöiden kokemuksista Inarin kuntaan integroitumisesta. Tutkimustulokset ovat helposti hyödynnettävissä, sillä tutkimustuloksissa nousi esille hyvin tavanomaisia asioita.

Asiakastyönoasaamisen tavoitteissamme onnistuimme mielestämme moitteettomasti. Olemme luvoneet ammatillisen vuorovaikutus- ja yhteistyösuhteen hankekoordinaattorin sekä haastateltavien henkilöiden kanssa. Meidän ja hankekoordinaattorin välinen kommunikaatio ja tiedonvälitys on toiminut sujuvasti. Samalla olemme edistäneet kulttuurisensitiivistä sekä moninaisuutta tukevaa tutkimustyötä. Opinnäytetyöprosessin aikana olemme kehittäneet kulttuurisensitiivisiä taitojamme entisestään työskentelmällä eri kulttuuritaustaisten henkilöiden kanssa. Sosiaalialalla monikulttuurisuutta esiintyy lähes jokaisessa asiakasryhmässä, joten kulttuurisensitiivisten taitojen kehittäminen on erittäin tärkeää meidän ammatillisen kasvun näkökulmasta. Asiakasryhmien lisäksi monikulttuurisuutta ilmenee myös yhteisöjen sisällä ja sitä voidaan nykypäivänä kohdata myös huomaamattaan. Asiakastyönoasaamista voimme myös hyödyntää sosiaalialalla esimerkiksi moniammatillisessa yhteistyössä ja asiakkaita kohdatessa. Tulevina sosiaalialan ammattilaisina osaamme huomioida asiakkaan yksilölliset tarpeet ja mahdolliset kielelliset haasteet. Asiakkaiden huomioimisella tarkoitamme asiakkaan tilanteeseen sopivien työmenetelmien hyödyntämistä.

Olemme onnistuneet kriittisen ja osallistavan yhteiskuntaosaamisen sekä sosiaalialan eettisen osaamisen tavoitteidemme avulla saamaan haastateltaviemme äänen kuuluviin. Tämän avulla olemme edistäneet ulkomailta tulevien työntekijöiden yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa sekä osallisuutta. Osallisuuden vahvistumiseen vaikuttaa jo tutkimukseen osallistuminen, sillä Inarin kunnalla on mahdollisuus hyödyntää tutkimustuloksia. Tulevina sosiaalialan ammattilaisina kohtaamme asiakkaat yhdenvertaisina yhteiskunnan jäseninä ja edistämme vähempiosaisten tasa-arvoa ja osallisuutta. Osaamme edistää sosiaalista osallisuutta ja hyvinvointia, sekä ehkäistä syrjäytymistä yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Kielitaidottomuus voi edesauttaa syrjäytymistä, minkä vuoksi asiakasta tulee ohjata esimerkiksi sosiaalisiin kontakteihin ja tutustumaan eri yhteisöihin asiakkaan osallistamiseksi.

Olemme tehneet teemahaastattelut haastattelun eettisten ohjeiden mukaisesti. Olemme toteuttaneet luotettavan ja ajankohtaisen tutkimuksen sekä tuottaneet selkeän ja kattavan tutkimusraportin vielä niin vähän tutkitusta aiheesta. Kokemusperäisen tiedon kartoittaminen on tärkeää, sillä voimme jakaa kokemusperäistä tietoa teorian rinnalla. Raportoinnin aikana olemme kehittäneet myös jatkotutkimusidean työperäisille maahanmuuttajille suunnatusta tietopakettista.

Jatkotutkimusideaa ja tuotettua tietopakettia voidaan hyödyntää mahdollisesti myös laajemmin maahanmuuton kentällä. Tällä voidaan todeta, että olemme onnistuneet hyvin tutkimuksellisen kehittämisen- ja innovaatio-osaamisen tavoitteissamme. Voimme hyödyntää tutkimuksellista osaamistamme tulevaisuudessa esimerkiksi sosiaalialan sekä palveluiden kehittämistyössä ja projekteissa tai hankkeissa.

Ennen tutkimuksen toteuttamista olimme pohtineet mahdollisia haasteita, joita tutkimusprosessin aikana voisi tulla vastaan. Emme kokeneet tutkimusprosessin aikana haasteita, mutta mahdollisina haasteena olisi voinut olla esimerkiksi saammeko riittävästi haastateltavia sekä kielelliset haasteet. Vietimme Inarissa vain kaksi päivää, mutta onnistuimme kuitenkin toteuttamaan haastattelut sen aikana ja suunnittelemaamme osallistujamäärällä. Haastattelujen aikana emme kokeneet kielellisiä haasteita, mutta litterointivaiheessa englannin kieli hidasti litterointia. Tämän päivän sosiaalialalla kielitaito on välttämätön ja sitä tulisikin opintojen aikana olla enemmän. Lisäksi kielitaitoa tulisi kehittää ja ylläpitää myös opintojen jälkeen.

Odottamattomia haasteita raportointivaiheessa aiheutti maailmanlaajuinen pandemia, jonka aiheutti COVID-19 (koronavirus). Haasteita aiheutui esimerkiksi useiden julkisten tilojen sulkeutumisesta ja kokoontumisrajoituksista. Nämä hankaloittivat tapaamisia opinnäytetyöryhmämme kesken sekä ohjaavien opettajien kanssa. Opinnäytetyön raportointivaihe sekä siihen liittyvät ohjaukset ovat toteutettu kokonaan etäyhteyksiä hyödyntäen. Olemme toteuttaneet raportointivaiheen kuitenkin rauhallisella mielellä, sillä ehdimme tehdä haastattelut Inarissa ennen kuin koronavirus levisi Suomeen. Tämän haasteen kautta olemme oppineet käyttämään laajemmin erilaisia verkkoalustoja sekä laajentaneet omaa tietoteknistä osaamistamme entisestään. Kuitenkaan tämä haaste ei vaikuttanut opinnäytetyön raportin valmistumiseen, vaan opinnäytetyö valmistui suunnitellun aikataulun mukaisesti.

Opinnäytetyöprosessi on antanut uusia näkökulmia pienen pohjoisessa sijaitsevan kunnan haasteista ja mahdollisuuksista. Prosessi on lisännyt ajattelua sosiaalisesta hyvinvoinnista ja tasa-arvon edistämisestä sekä henkilön omien voimavarojen vaikutuksesta elämänlaatuun. Opinnäytetyötä tehdessämme olemme oppineet integroitumisesta ja integraatiosta. Integraatioon vaikuttavat monet eri tekijät ja kaikki integraation eri osa-alueet tulee ottaa huomioon asiakastyössä. Kielitaidon merkitys on korostunut tutkimusta tehdessä ja se on mahdollistanut esimerkiksi haastateltavien kuulluksi tulemisen. Kielitaitoa tarvitaan kaikkialla ja se on merkittävä tekijä monikulttuuristen ihmisten kohtaamisissa.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyöprosessi on ollut mielestämme yllättävän sujuvaa. Opinnäytetyön tekeminen neljän hengen ryhmässä on ollut opettavaista ja antoisaa, mutta se on myös luonut omat aikataululliset haasteensa. Ryhmässä tekeminen on mahdollistanut keskustelua sekä asioiden tarkastelua useista eri näkökulmista. Yhteistyö läpi opinnäytetyöprosessin on sujunut välillämme hyvin.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene Ry 2019. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Viitattu 24.1.2020, 19.4.2020,
http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOUL-JEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUK-SET%202020.pdf?_t=1578480382.

Busk, H., Jauhiainen, S., Kekäläinen, A., Nivalainen, S. & Tähtinen, T. 2016. Maahanmuuttajat työmarkkinoilla: Tutkimus eri vuosina Suomeen muuttaneiden työurista. Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 6/2016. Tampere: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy.
https://www.kela.fi/documents/10180/1169652/160914+Maahanmuuttajat_tyomarkkinoilla.pdf.

Cmejrek, J., Rezanková, J. & Cerny, J. 2011. Integration of foreigners in local communities. Viitattu 31.3.2020,
https://llu.lv/conference/new-dimensions-develop/2011/7th-New-dimensions-development-society-proceedings_2011-17-25.pdf.

Denks, J. Hankekoordinaattori. Inarin kunta. Sähköpostikysely 5.12.2019, 15.1.2020. Tekijän hallussa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2019a. Lapin ELY-keskuksen ulkomaisen työvoiman käyttöä koskeva alueellinen linjaus (Lapin alueellinen työlupalinjaus). Viitattu 16.1.2020,
<https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/57428/ty%C3%B6lupalinjaus.pdf/d8bcdae5-ca0f-4c79-976c-2e9d28ce03bd>.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2019b. Työllisyyskatsaus Lappi. Viitattu 17.1.2020,
https://www.temtyollisyyskatsaus.fi/Textbase/Tkat-13/Pdf/Tkat_fi.pdf.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2014. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 10. Painos. Tampere: Vastapaino.

Euroopan unioni 2020. Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittaman hankkeen kuvaus. Viitattu 16.1.2020,

<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21492>.

Euroopan yhteisöjen virallinen lehti 2000. Euroopan unionin perusoikeuskirja. Julkaisu 2000/c 364/01. Viitattu 19.1.2020,

https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_fi.pdf.

Hagerlund, T. 2020. Kuntaliitto: Väestörakenne. Viitattu 14.1.2020,

<https://www.kuntaliitto.fi/tilastot-ja-julkaisut/kuntakuvaajat/vaesto>.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. 13.-14. osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Holappa, V., Laamanen J-P. & Vainiomäki, J. 2019. Ammatillisen liikkuvuuden osatekijät ja ohjauseinot – alustavia tuloksia. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta. Julkaisu 10/2019. Viitattu 19.1.2020,

<https://tietokayttoon.fi/documents/1927382/2116852/10-2019-Ammatillisen+liikkuvuuden+osatekijat+ja+ohjauseinot-alustavia+tuloksia.pdf/0760a4e7-9ea5-8676-57dd-320559ff7cb1/10-2019-Ammatillisen+liikkuvuuden+osatekijat+ja+ohjauseinot-alustavia+tuloksia.pdf?version=1.0>.

Holm, P., Nivalainen, S. & Volk, R. 2008. Työvoiman alueellisen liikkuvuuden kannustavuus. Valtioneuvoston kanslia. Raportti 1/2008. Viitattu 19.1.2020,

https://vnk.fi/documents/10616/622954/J0108_Tyovoiman_alueellisen_liikkuvuuden_esteet_ja_kannustimet.pdf/cb6feebd-ca38-4e26-a918-6d28efb9ca81?version=1.0.

Holopainen, M. & Pulkkinen, P. 2012. Tilastolliset menetelmät. Helsinki: Sanomapro Oy.

Hyry, M., Nikander, M., Lintula, J., Kenttäkumpu, A., Jokikaarre, P., Holopainen, P. & Ohtonen, T. 2017. Lappi-sopimus: Lapin maakuntaohjelma 2018 – 2021. Rovaniemi: Lapin liitto. Viitattu 17.1.2020,
http://www.lappi.fi/c/document_library/get_file?folderId=3589265&name=DLFE-32814.pdf.

Inarin kunta 2019. Sujuvasti Arktiseen elämään – hanke käynnistetty Inarissa syyskuussa 2019. Viitattu 4.12.2019, 16.1.2020,
<https://www.inari.fi/fi/tiedotteet-ja-kuulutukset/tiedotteet/sujuvasti-arktiseen-elamaan-hanke-on-kaynnistetty-inarissa-syyskuussa-2019.html>.

Inarin kunta 2020a. Inari-Info. Viitattu 22.1.2020,
<https://www.inari.fi/fi/inari-info.html>.

Inarin kunta 2020b. Inari-Info. Tilastotietoa. Viitattu 22.1.2020,
<https://www.inari.fi/fi/inari-info/tilastotietoa.html>.

Itä-Suomen Yliopisto 2020. Tutkimusetiikka. Viitattu 25.1.2020,
<https://www.uef.fi/tutkimusetiikka>.

Julkiset työ- ja elinkeinopalvelut 2020. Ulkomaille?. Viitattu 22.1.2020,
<https://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/nuoret/toihin/ulkomaille/index.html>.

Kananen, J. 2008. Kvali: Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Kemijärven kunta 2020. Monikulttuurisuushanke: Muutoksessa Mukana Lappi –Monikulttuurisuushanke. Viitattu 16.1.2020,
<https://www.kemijarvi.fi/fi/asukkaalle/hyvinvointipalvelut/koulutuspalvelut/monikulttuurisuushanke/>.

Kivijärvi, A., Peltola, M. 2016. Lapset ja nuoret muuttoliikkeessä: Nuorten Elinolot – vuosikirja 2016. Helsinki: Unigrafia. Viitattu 25.1.2020, 31.3.2020,
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131342/Nuorten%20elinolot%20-vuosikirja%202016_WEB.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Kosonen, R., Saari, E., Aaltonen, S., Heponiemi, T., Jauhiainen, S., Kankaanpää, R., Palander, J., Pöllänen, P., Steel, T & Ylijälä, A., 2019, Strateginen tutkimus, Viitattu 31.3.2020, https://www.ttl.fi/wp-content/uploads/2019/03/Maahanmuuttajat-Policy-brief_190314.pdf

Kotouttaminen.fi. 2020. Maahanmuuttajat Lapissa. Viitattu 22.1.2020, <https://kotouttaminen.fi/maahanmuuttajat-lapissa>.

Kuntalaki 2015/410.

Kuula, A. 2011. Tutkimusetiikka: Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. 2. uudistettu painos. Tampere: Vastapaino.

Maahanmuuttovirasto 2020. Työskentely Suomessa. Viitattu 24.1.2020, 31.3.2020, <https://migri.fi/tyoskentely-suomessa>.

Maaseudun sivistysliitto 2020. Monikulttuurisuustyö. Viitattu 16.1.2020, <https://msl.fi/julkaisut/arkisto/2007-2013/monikulttuurisuustyo/>.

Palola, A. 2018. STTK: Seuraavaan hallitusohjelmaan tarvitaan laaja maahanmuutto-ohjelma. STTK. Viitattu 14.1.2020, <https://www.sttk.fi/2018/07/18/sttk-seuraavaan-hallitusohjelmaan-tarvitaan-laaja-maahanmuutto-ohjelma/>.

Petäjämaa, M. 2017. Lapin maahanmuuttostrategia 2017: Elinvoimaa alueelle 1|13. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Kopijyvä Oy. Viitattu 22.1.2020, 31.3.2020, <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/87882/Elinvoimaa-alueelle-1-2013.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Pitkänen, P. 2011. Kulttuurien kohtaamisia arjessa. 1. painos. Tampere: Osuuskunta Vastapaino.

Puukko, M., Vuori, H. & Kuukka, K., 2019. Tiellä parempaan: Maahanmuuttajien koulutukseen integroitumisen hyviä käytäntöjä, Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, Viitattu 31.3.2020, https://karvi.fi/app/uploads/2019/05/KARVI_1419.pdf

Rimpiläinen, E. Kansainvälisten asioiden koordinaattori. Inarin kunta. Sähköpostikysely 16.1.2020. Tekijän hallussa.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 1.4.2020, https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_2.html.

Saukkonen, P. 2016. Mitä on kotoutuminen?. Kaupunkitiedon verkkolehti 4/16. Viitattu 22.1.2020, 18.3.2020, 19.4.2020, <https://www.kvartti.fi/fi/artikkelit/mita-kotoutuminen>.

Sektoritutkimuksen neuvottelukunta 2009. Maahanmuuttajien integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan elämän eri osa-alueilla. Viitattu 22.1.2020, 31.3.2020, <https://docplayer.fi/5396311-Maahanmuuttajien-integroituminen-suomalaiseen-yhteiskuntaan-elaman-eri-osa-alueilla.html>.

Sisäministeriö 2018. Töihin Suomeen – Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma työperusteisen maahanmuuton vahvistamiseksi. Viitattu 9.12.2019, <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160444/1%202018%20SM%20T%c3%b6ihin%20Suomeen.pdf?sequence=4&isAllowed=y>.

Sisäministeriö 2019. Maahanmuutto kannattelee Suomen väestönkasvua – työperustaisten oleskelulupahakemusten määrä kasvussa. Viitattu 4.12.2019, https://intermin.fi/artikkeli/-/asset_publisher/maahanmuutto-kannattelee-suomen-vaestonkasvua-tyoperusteisten-oleskelulupahakemusten-maara-kasvussa.

Sisäministeriö 2020. Suomi panostaa työvoiman maahanmuuttoon. Viitattu 16.1.2020, <https://intermin.fi/maahanmuutto/tyovoiman-maahanmuutto>.

Sorainen, O. 2014. Ulkomaalainen työntekijä: Rekrytointi, maahantulo ja työnteko. 2. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Sosiaalialan AMK-verkosto 2016. Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit. Viitattu 14.1.2020,

<https://www.innokyla.fi/documents/1167850/5e8f1ef1-7a5b-4dfb-a629-0ea09dbfe904>.

Suopajärvi, A-M. Maahanmuuttopäällikkö. Lapin Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus.

Ulkomaalaiset Lapissa. Sähköpostikysely 15.1.2020. Tekijän hallussa.

Talentia ry 2017. Arki, arvot ja etiikka: Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. Helsinki: Punamusta Oy.

Tilastokeskus 2019a. Kuntien avainluvut. Viitattu 22.1.2020,

<https://www.stat.fi/tup/alue/kuntienavainluvut.html#?year=2019&active1=148>.

Tilastokeskus 2019b. Maahanmuuttajat väestössä. Viitattu 4.12.2019,

<https://www.stat.fi/tup/maahanmuutto/maahanmuuttajat-vaestossa.html>.

Tilastokeskus 2020a. Väestö 31.12. Muuttujina alue, taustamaa, vuosi, tiedot ja sukupuoli. Viitattu 17.1.2020,

http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vaerak/statfin_vaerak_pxt_11rv.px/table/tableViewLayout1/.

Tilastokeskus 2020b. Väestö 31.12. Muuttujina alue, syntyperä, vuosi, tiedot, sukupuoli ja taustamaa. Viitattu 17.1.2020,

http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vaerak/statfin_vaerak_pxt_11ru.px/.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 9. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Viitattu 25.1.2020,

https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2019. Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittaman hankkeen kuvaus. Viitattu 16.12.2019,
<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=S21763>.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020. Talent Boost –toimenpideohjelma. Viitattu 16.1.2020,
<https://tem.fi/talent-boost>.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2020. Työperusteinen maahanmuutto edistää työmarkkinoiden toimintaa. Viitattu 16.1.2020,
<https://tem.fi/tyoperusteinen-maahanmuutto>.

Työ- ja elinkeinoministeriön palvelut 2019. European (Online) Job Days Suomessa. Viitattu 19.1.2020,
http://www.te-palvelut.fi/te/fi/erikoissivut/european_job_day/index.html.

Ulkomaalaislaki 30.4.2004/301.

Uusi Suomi 2019. Ekonomistin ratkaisu Suomen ongelmaan: ”Katse on suunnattava maahanmuuttoon”. Viitattu 14.1.2020,
<https://www.uusisuomi.fi/uutiset/ekonomistin-ratkaisu-suomen-ongelmaan-katse-on-suunnattava-maahanmuuttoon/2499c968-eca9-398d-90f2-0417e9d3af4b>.

Uusi Suomi 2018. Tuore ennuste oli ”shokki” – Pekka Lundmark pitää työperäistä maahanmuuttoa nyt välttämättömyytenä. Viitattu 14.1.2020,
<https://www.uusisuomi.fi/uutiset/tuore-ennuste-oli-shokki-pekka-lundmark-pitaa-tyoperaista-maahanmuuttoa-nyt-valttamattomyytena/20f70972-5275-3222-a174-389fd643dd5b>.

Valtioneuvosto 2018. Maahanmuuton tilannekatsaus: Työperäisen maahantulon painoarvo kasvaa. Viitattu 4.12.2019,
https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/1410869/maahanmuuton-tilannekatsaus-tyoperaisen-maahantulon-painoarvo-kasvaa.

Valtioneuvosto 2019. Osallistava ja osaava Suomi: sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Julkaisu 31/2019. Viitattu 31.1.2020,
http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161931/VN_2019_31.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Valtiotalouden tarkastusvirasto 2012. Tuloksellisuustarkastuskertomus: Työperäinen maahanmuutto. Julkaisu 3/2012. Helsinki: Edita Prima Oy. Viitattu 4.12.2019,
<https://www.vtv.fi/app/uploads/2012/09/29143513/tyoperainen-maahanmuutto-13-2012.pdf>.

Vallander, T. 2019. Suomi tarvitsee laajan työperäisen maahanmuuton kokonaisuohjelman. STTK. Viitattu 14.1.2020,
<https://www.sttk.fi/2019/04/05/suomi-tarvitsee-laajan-tyoperaisen-maahanmuuton-kokonaisuohjelman/>.

Vilkkä, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.

Vilkkä, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Wesslin, S. 2020. "Auttamiseksi on nähty paljon vaivaa" - ulkomailta muuttaneet sopeutuvat Inariin nopeasti, silti tietoa palveluista kaivataan englanniksi. Viitattu 17.1.2020,
<https://yle.fi/uutiset/3-11162190>.

LIITTEET

TEEMAHAASTATTELURUNKO

LIITE 1

Taustatiedot:

- ikä, sukupuoli, ammatti ja työkokemus, kansalaisuus, perhesuhteet
- milloin on tullut Inariin, onko tullut suoraan Inariin
- miksi on tullut Inariin/miksi on lähtenyt kotimaastaan: (taloudelliset syyt, ihmissuhteet, kokemusten haku, ympäristö)

Esimerkkikysymykset: Kerro tulosi perusteet.

Rakenteellinen integroituminen:

- työ
- palvelut, taloudellinen rakenne

Esimerkkikysymykset: Kerro tämän hetkisestä työtilanteestasi.
Kerro Inarin kunnan palveluiden saatavuudesta.
Kerro millä tavalla seuraat Inarin kunnan kunnallispolitiikkaa/Inarin kunnan asioita.

Kulttuurinen integroituminen:

- kieli, kulttuuri
- arvot, säännöt

Esimerkkikysymykset: Kerro tämän hetkisestä kielitaidostasi.
Kerro onko sinulle tarjottu apua kielen oppimiseen (esimerkiksi kielikurssit).
Kerro sopeutumisestasi inarilaiseen kulttuuriin.

Vuorovaikutuksellinen integroituminen:

- sosiaaliset suhteet, ihmissuhteet
- yhteisö
- asenteet

Esimerkkikysymykset: Kerro sosiaalisista suhteistasi Inarin kunnassa.

Kerro minkälaisia asenteita olet kohdannut ulkomaalaisena.

Identifioiva integroituminen:

- kokemus yhdenvertaisuudesta
- yhteenkuuluvuuden tunne

Esimerkkikysymykset: Kerro yhteenkuuluvuuden kokemuksistasi.

Kerro koetko olevasi yhdenvertainen jäsen paikallisissa yhteisöissä.

Kerro esimerkki.

Mitä muuttaisi/toivoisi Inarin kunnassa/kuntaan integroitumiseen liittyen:

- kehitysideoita esimerkiksi kunnan palveluihin

Esimerkkikysymykset: Kerro toiveesi Inarin kunnalle.

Kerro mikä olisi helpottanut Inarin kuntaan integroitumista.

Arvoisa vastaanottaja

Olemme sosionomiopiskelijoita Oulun ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyötä kartoittavana tutkimuksena **ulkomailta tulevien työntekijöiden kokemuksista Inarin kuntaan integroitumisesta**. Integroituminen on käsite, joka kuvaa maasta toiseen muuttaneen henkilön prosessia löytää yhteiskunnassa oman paikkansa olla ja toimia. Tavoitteenamme on tuoda esille ulkomailta tulevien työntekijöiden kokemuksia Inarin kuntaan integroitumisesta yhteistyössä Inarin kunnan Sujuvasti Arktiseen Elämään -hankkeen kanssa.

Keräämme tutkimusaineistomme teemahaastattelun avulla. Osa haastateltavista valitaan vapaaehtoisista satunnaisesti. Haastatteluun vastaaminen on anonyymiä. Haastattelut toteutetaan **Ivalossa 26.2.-27.2.2020**. Haastattelu tullaan nauhoittamaan kokonaisuudessaan suostumuksellasi. Valmis tutkimuksellinen opinnäytetyö tullaan julkaisemaan Theseuksessa, ja se on kaikkien luettavissa. Haastattelu kestää noin tunnin ja haastattelupaikka tarkentuu ennen haastattelun ajankohdtaa.

Lähetämme sinulle haastattelun rungon sähköpostitse ennen haastattelua, jotta voit tutustua siihen ennakkoon. Haastattelun yhteydessä pyydämme sinua allekirjoittamaan haastattelun suostumuslomakkeen.

Ota yhteyttä Facebookin tai alla olevan sähköpostin kautta, jos olet halukas osallistumaan tutkimukseemme. Olemme erittäin kiitollisia, jos osallistut tutkimukseemme.

Ystävällisin terveisin

Paikka

Aika

Sanna Muhonen, Hilda Reiman,
Mia Määttä & Katja Rahkonen

Lisätietoja:

Respected receiver

We are bachelor of Social Services students from Oulu university of Applied Sciences and we are making our thesis about **foreign workers' experiences of integration in the municipality of Inari**. Integration is a concept which describes the process of finding a place and learning to behave in a new society. We are aiming to bring up foreign workers' experiences about what is it like to integrate in the municipality of Inari. We are doing this research in collaboration with the Smoothly into Arctic life -project of Inaris' municipality.

We are collecting our research material using a theme interview. Some participants will be randomly picked from the volunteers. Answering the interview will be anonymous. The interviews will be executed in Ivalo **26.2.-27.2.2020**. The interview will be recorded with the participants consent. The final version of the thesis will be published at Theseus. From there anyone has access to read it. Interviews will last approximately an hour and the place of the interview will be announced before the date of the interview.

We will send you the frame of the interview before the actual date. This will give you the opportunity to get to know the content of the interview in advance. Before the interview we will ask you to sign a letter of approval to use your interview in our research.

Please contact us in Facebook or via email if you want to participate in our research. We are grateful if you take part in our thesis.

Sincerely

Sanna Muhonen, Mia Määttä

Hilda Reiman & Katja Rahkonen